

Lituanistikos Tyrimo ir Stud.
Centras
5620 So. Claremont Ave
Chicago, IL. 66636

SANDARA

THE LEAGUE

LITHUANIAN

NEWSPAPER

SANDARA

Published by the Lithuanian
National League of America

USPS 480-880
ISSN 8750-2348

P.O. Box 241
Addison, IL 60101
Phone (312) 543-8198

Sausis - January, 1988, Nr.1

OKUP. LIETUVOJE PLANUOJAMI VASARIO 16-TOS MINĖJIMAI

Lietuvių Informacijos Centro New Yorke pranešimu, 1987 m. gruodžio 6 dieną lietuvių grupė parašė Gorbačiovui laišką apie Lietuvoj rengiamus Vasario 16-tos minėjimus, bet renkant parašus laiškas buvo konfiskuotas saugumiečiams darant kratą pas Petrą Cidziką Vilniuje. Krata užsitęsė tris su puse valandos. Kartu buvo surastas ir JAV Kongresui 1987 m. spalio 26 d. atviras laiškas, kuris su parašais jau buvo išsiųstas į Vakarų. LIC šį laišką išvertė į anglų kalbą ir perdavė Lietuva besirūpinantiems JAV Kongreso nariams.

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS ATKŪRIMO MINĖJIMAS KONGRESE

ALTO pranešimu, kongr. Frank Annunzio ir šiais metais praves Lietuvos nepriklausomybės minėjimą Atstovų Rūmuose ir lietuvis kunigas tą dieną sukalbės invokaciją.

Jau pereinamais metais kongr. Marty Russo ir Don Ritter Atstovų Rūmuose, o senatoriai Paul Simon, Alan J. Dixon ir Donald Riegle Senate pravedė rezoliucijas, kad Prezidentas šiais metais paskelbtų Lietuvos Nepriklausomybės dieną, 70-ties metų sukakties proga, paskatinant ir amerikiečius susidomėti Lietuvos laisvės reikalais.

Visuomenė skatinama, kad organizacijos ir pavieniai prašytų savo kongres-

BOSTON, MASS.- ALTO DELEGACIJA GUBERNATŪROJE. 1988 m. sausio 15 d. Massachusetts vicegubernatorė Evelyn Murphy pasirašė proklamaciją, skelbiančią 1988 m. vasario 16 d. LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS DIENA MASSACHUSETTS VALSTIJOJE. Nuotraukoje: iš kairės į dešinę - Antanas Januška, Reda Veitaitė, Gintaras Čepas (Alto pirm.), Martynas Dapkus, Albertas Jaritis, vicegubernatorė Murphy, Aleksandras Chaplikas, Tracy McCluskey, Viliamas Glodis ir Algirdas Budreckis.

menus ir senatorius, kad jie kongrese padarytų savo pareiškimus Lietuvos Nepriklausomybės sukakties proga, pažy-

mint 1987 m. rugpiūčio 23 d. Lietuvos sostinėje Vilniuje vykusias demonstracijas prieš Molotovo-Ribbentropo slap-tą Pabaltijo pavergimo paktą ir nepriklausomybės reikalavimą.

IR VĖL TĄS PATS

TV kanale 7 ir vėl buvo rodomas "Holo-caust" filmas. 1988 m. sausio 15 d. penktoje dalyje buvo vėl paminėtas "Lietuvos SS", kurio iš viso nėra buvę.

ALTas TV stočiai pareiškė protestą ir prašė duoti laiko atitaisymui. Kas yra matęs šį filmą, turėtų netylėti, bet TV stočiai pareikšti protestą.

1987 m. gruodžio 10 d. Prezidentas pasirašo Human Rights Day, Bill of Rights Day ir Human Rights Week proklamaciją. Tarp daugelio atstovų penktas iš kairės yra Vytautas Skuodis. (White House oficiali nuotrauka)

Published monthly by the LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE OF AMERICA, INC., 208 West Natoma Ave. P.O. Box 241, Addison, Illinois, 60101-3506.

Second class postage paid at Addison, Illinois, and additional Post Offices.

POSTMASTER: Send address changes to SANDARA, 208 West Natoma Ave. P.O. Box 241, Addison, IL 60101.

Subscription per year \$ 10. Single copy \$ 1. (or by membership)

Opinions expressed in any column appearing in the SANDARA, including those of staff members, reflect the views of the writer only. The opinions may or may not be in agreement with those of the Lithuanian National League of America.

Eina nuo 1914 metų.
Nuo 1914 m. ATEITIS - Boston, MA.
NUO 1918 m. SANDARA - Boston, MA.

Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara
Lithuanian National League of America

ALT SANDAROS CENTRO VALDYBA:
pirmininkas - Povilas P. Dargis,
pirmininkas vicepirmininkas - Aleksandras J. Chaplikas,
antrasis vicepirmininkas - Julius R. Kuzas,
centro v-bos sekr. ir organo Sandaros redaktorius - Grožvydas J. Lazauskas,
centro valdybos išd. - Hildė Kuzienė,
Centro valdybos vicepirmininkai:
Alena Devenienė, Antanas Andriulionis,
dr. Algirdas Budreckis, dr. Vytautas P. Dargis, Vyto Uznys.
Kontrolės komisija: Ona Jagėla, Edita Rimkus ir Jonas Galminas.

Svietimo komisija:
Edvina Yankus (Miami, FL)
Edvardas Boreiša (Chicago, IL.), Petras Bružas (Chicago, IL.), Antanas Sukauskas (Detroit, Mich.), dr. Algirdas Budreckis (Boston, MA.), Vaclovas Prūsas (Chicago, IL.), Juozas Ruokis (Los Angeles, CA), Stepas Paulauskas (Cicero, IL), Elena Prekerienė (NY).
Teisinis patarėjas: adv. Robertas J. Zapolis.
ALT SANDAROS CENTRO VALDYBOS ADRESAS:
P.O. Box 241, Addison, IL 60101

Mažosios Lietuvos šventė

(Sausio 15-tos dienos prisiminimui)

Rašo: Albinas Pocius

Prieš karą laisvoje Lietuvoje mes tą dieną prisimindavome Mažosios Lietuvos sukilimą ir Klaipėdos išvadavimą nuo lenkams pataikaujančių prancūzų ir vokiečių "freistadtininkų". Tą dieną būdavo iškilmingi minėjimai salėse ir žuvusiųjų sukilėlių pagerbimas prie jų paminklo Klaipėdos kapinėse.

Panašūs minėjimai vyksta ir dabar Šiaurės Amerikoje bei Australijoje. Amerikoje, kadangi yra šalta žiema, minėjimai vyksta salėse, o Australijoje dėl didelių karščių rengiamos Jūros Dienos kur nors pajūryje. Verta prisiminti, kad Lietuvoje vasaros mėnesiais, daugiausia rugpiūčio mėn., buvo rengiamos didingos Jūros Dienos, į kurias suvažiuodavo nuo 30,000 iki 50,000 žmonių.

Kaip žinome, pasibaigus Pirmajam pasauliniam karui, Sąjungininkai 1918 m. Versalio Taikos konferencijoje neatsižvelgė į Maž. Lietuvos gyventojų reikalavimus atskirti visą Maž. Lietuvą nuo Vokietijos ir leisti prisijungti prie Didžiosios Lietuvos. Lietuvių delegacijoms vis nuolat reikalaujant, pagaliau, jie atskyrė dalį to krašto į šiaurę nuo Nemuno, pažadėdami Klaipėdos kraštą kada nors vėliau prijungti prie Lietuvos.

Tais laikais prancūzai svajojo sukurti didelę Lenkiją, kuri būtų kaip užtvara tarp Vokietijos ir Rusijos. Jie visi laukė, kada Lenkija užims Ukrainą, Gudiją ir Lietuvą, todėl norėjo ir Klaipėdą perleisti lenkams. Į Klaipėdą atvyko prancūzų karių batalionas ir užimtam kraštui paskirtas gubernatorius ponas Petisne, kuris lietuviams buvo labai nedraugiškas.

Anglų arba amerikiečių žurnalistams atvykus į Klaipėdą ir jo užklausus, ko-

dėl jis neperleidžia to krašto lietuviams, gubernatorius nusiveždavo juos už 20 km į Gargždus ir rodydamas senus nedažytus namus ir ilgomis barzdomis keistai apsirengusius svetimtaučius krautuvinius arba negrįstas gatves sakydavo: Čia pasibaigia Vakarų kultūra ir prasideda Azija.

Mažosios Lietuvos broliai lietuvininkai, kurie per 700 metų išlaikė savo lietuvišką kalbą ir tautinius papročius, nepanorėjo būti svetimtaučiams mainų objektu ir pradėjo ruošti sukilimui prieš nekviestus "svečius".

1923 m. sausio 9 d. Šilutėje buvo sudarytas Mažosios Lietuvos Gelbėjimo Komitetas ir išleido Manifestą, kad visą Klaipėdos krašto valdymą perima į savo rankas. Gavus Lietuvos Šaulių Sąjungos paramą, prasidėjo sukilimas ir jau sausio sausio 15 d. sukilėliai išlaisvino Klaipėdos miestą ir atidarė Lietuvai vartus į vakarus prie Gintarinės Baltijos.

Klaipėdos krašto sukilimą prisimeiname kaip vieną iš šviesiausių mūsų istorijos momentų, kada neklausydami jokių grąsinimų mūsų tėvai drąsiai išėjo ir atsiėmė kas jiems nuo amžių priklausė. Tai pamoka ateičiai, kada bus sprendžiamas Lietuvos atstatymo klausimas. Mes 1920 m. bijodami ryžtingai peržengti Curzono ir maršalo Foch's linijas, praradome Seinus, Augustavą ir Suvalkus. Vėliau po laimėtų kautynių prie Širvintų ir Giedraičių, klausydami prancūzų misijos "patarimų" praradome Vilnių. 1939 m. neidami atsiimti savo sostinės mes praradome ir visą Lietuvą...

(Tęsinys pusl. 3)

Vyr. Maž. Lietuvos Gelbėjimo Komitetas ir jo bendradarbiai. Sėdi iš kairės: V. Šiaulinskis - išdininkas, Jurgis Lėbartas - vicepirmininkas, Martynas Jankus - pirmininkas ir Jonas Vanagaitis - sekretorius. Stovi: Darius ir Ivaškevičius - amerikiečiai lietuviai, A. Marcinkevičius - Šaulių Sąjungos atstovas ir J. Pronckus - žurnalistas.

Šiandien mes stovime prieš mūsų tautai grėsmingą klausimą dėl Karaliaučiaus. Sovietų Rusija, padarydama iš Lietuvai priklausančio Karaliaučiaus savo naują koloniją, nori su slavais apsupti mūsų tautą ir paskandinti ją jūroje. Mes negalime leisti, kad ten rusų kolonistai amžinai pasilikėtų. Tas visas kraštas turi priklausyti Lietuvai, jeigu mes norime išlikti gyvi prie Nemuno, Neries, Priegliaus ir Baltijos krantų.

Mūsų Karaliaučių (Tvankstę) savi-nasi ir mūsų "broliai" lenkai. Jie tvirtina, kad prieš karą Karaliaučiaus universitete studijavo septyni lenkai iš Mozūrų krašto. Jie turi išleide daug literatūros anglų, prancūzų, vokiečių ir lenkų kalbomis. Lenkai supranta, jeigu jie valdys Karaliaučių ir Priegliaus upės baseiną, tai Lietuvos dienos suskaitytos, nes iš visų pusių apsuptų klastingų kaimynų, negalės ilgai išsilaikyti nei politiniai, nei ekonominiai.

Lenkai net išgalvojo, kaip ir rusai, naujus vardus Maž. Lietuvos miestams Mūsų Karaliaučių jie vadina Krolovec, Tilžė - Tylze. Gumbinė - Gobin, o Priegliaus upę jie vadina Pregola. Labai gaila, kad mūsų veiksniai nesirūpina Karaliaučiaus likimu, žemėlapiuose terodoma vien tik Kauno gubernija.

Vatikanas taip pat stovi Lenkijos pusėje. 1972 m. pertvarkytos pokarinės Lenkijos bažnytinės provincijos žemėlapis rodo, kad visas Karaliaučiaus kraštas priskirtas Lenkijai. Čia didelė kaltė krinta ir mūsų garbingiems prelatams Romoje, kurie prieš nustatant bažnytinės provincijos ribas būk tai pareiškė, kad "Katalikiškai Lietuvai, protestantiškas Karaliaučius nereikalingas, mums užteks ir Kauno gubernijos". Ar ne juokingai skaudu? Katalikiškai Lenkijai protestantiškas Karaliaučius reikalingas, o Lietuvai nereikalingas.

Sausio 15-tąją dieną minėdami Mažosios Lietuvos šventę, pasvarstykime nors vieną valandėlę apie Lietuvos likimą, nes mes savo darbais esame atsakingi prieš Lietuvos istoriją ir atsakingi už lietuvių tautos ateitį. Tik tos tautos išliko tvirtos ir skaitlingos, kurios tvirtai įsistiprino prie jūros. Tautos, kurios buvo nustumtos nuo jūros, sunyko arba visai pasitraukė iš gyvųjų tarpo.

Klaipėdos klausimas jau yra seniai išspręstas Lietuvos naudai. Dabar visą mūsų dėmesį nukreipkime į kovą už Karaliaučiaus klausimo sprendimą pagal Lietuvos interesus. Spausdindami knygas ar žemėlapius nepalikime Maž. Lietuvos teritoriją rusams arba lenkams, nes vieną dieną jie gali mūsų leidinius panaudoti savo reikalui, sakydami: Žiūrėkite, patys lietuviai atsisako nuo savo žemių taip, kaip Bendruomenės Švietimo taryba nuo Augustavo.

* * *

Užmiršti laisvės idealai

Visame pasaulyje, ypatingai paskutiniaisiais metais, yra labai madinga minėti įvairias sukaktis. Vienas žurnalistas net pasakė, kad šiomis dienomis išgyvename minėjimų orgijas. Žinoma, šiomis progomis dažnai labai didelėmis iškilėmis prisimenami įvairūs istoriniai įvykiai.

Tik kažkodėl visa pasaulio žmonija yra užmiršusi, kad 1941 m. rugpiučio m. 14 d. buvo pasirašyta Atlanto Charta. Ją pasirašė to meto pasaulio politikos vadovai F.D. Rooseveltas ir W. Churchillis. Nei vienais metais šio sutarties pasirašymo bet kokia sukaktis nebuvo prisiminta.

O juk šioje istorinėje Chartoje visam pasauliui buvo patikinta, kad Vakarų demokratijų sąjungininkai neleis daryti bet kokių teritorinių pakeitimų, jeigu jie nebus suderinti su tautų laisvai pareikšta valia, kiekviena šalis turi teisę laisvai pasirinkti tokią valdymo formą, kokią ji laiko savo tautai tinkamiausia, pavergtųjų tautų suvereninės teisės turi būti sugrąžintos pačių tautų valiai, pokarinė taika turi užtikrinti kiekvienai tautai saugų gyvenimą, kasdieninę egzistenciją ir atpalaiduoti nuo kasdieninės baimės.

1942 m. sausio m. 1 d. Atlanto Chartą priėmė ir pasirašė dar 25 valstybės, jų skaičiuje ir Sov. S-ga. Per visą civilizuotą pasaulį šios chartos žodžiai nuskambėjo gražiausios muzikos garsais, jie sudrebino nacių ir bolševikų pavergtųjų širdis. Europoje ir vėl, kaip po pirmojo pasaulinio karo, atbudo nacionalizmas ir tautinės savigarbos jausmai. Daugelyje šalių užvirė partizaninės kovos, o atskirų žmonių širdyse atbudo tikrojo patriotizmo jausmai. Mažos ir didelės tautos staiga besąlyginiai patikėjo Vakarų didžiųjų demokratijų pažadais ir visomis jėgomis šoko į talką sutelktomis jėgomis laimėti žūtbūtinę kovą ir išgelbėti krikščioniškojo pasaulio likimą.

Tad dar ir šiandien galima tvirtai tvirtinti, kad vakarų sąjungininkai - JAV ir Didžioji Britanija paskutinįjį karą laimėjo (jeigu iš viso šio karo pabaigą galima būtų pavadinti laimėjimu) ne vien savo ginklų ir medžiaginių vertybių perviršiumi, bet šią pergalę didele dalimi nulėmė ir Europos masių idealizmas, jų laisvės troškimas bei tikėjimas Atlanto Chartos pažadais.

Vėliau šios chartos pažadai dar buvo pakartoti ir Yaltos bei kitų konferencijų protokoluose. Bet, deja, tiek pati charta, tiek ir visi kiti susitarimai nuskendo Atlanto gelmėse ir raudonai nusidažė nekaltų žmonių krauju...

Milijonai žuvo kovose už didžiuosius žmonijos idealus, o kiti milijonai ūkininkų ir darbininkų pateko į dar žiauresnę vergiją ir dar ir šiandien neša vergijos pančius.

Iki šiol Sov. S-ga yra pasirašiusi, be-rods, daugiau nei 200 įvairių tarptautinių susitarimų. Daugelyje jų buvo tiesioginiai ir netiesioginiai pakartoti Atlanto Chartos principai. Tačiau veik visos šios sutartys yra sulaužytos. Sov. S-ga iki šiol tik ištikimai laikosi Molotovo-Ribentropo paktų, kuriais į komunistų glėbį buvo nublokštos Pabaltijo tautos ir tų tautų laisvė bei jų valstybių nepriklausomybė.

Šiandien JAV ir vėl daromos su Sov. S-gos nauju valdovu naujos sutartys. Bet, ar jam šia proga primenama Atlanto Charta, pavergtos tautos?

Be abejo, Garbačiovui yra daug maloniau kalbėtis apie Vakarų pasaulio nusiginklavimą, apie amžiną taiką jo sąlygomis. Šiems klausimams jis turi daug daugiau išminties ir patyrimo. Tačiau jis lyg tas Fausto operos Mefistofelis prieš kryžiaus ženklą raitosi ir gniūžta, kai kas nors bando paliesti žmogaus teisių klausimą ar tautų apsisprendimo teises.

Šie klausimai bolševikams ir jų imperijos valdovams yra "Achilo kulnas". Tik labai gaila, kad vakarų demokratų labai retai bando savo strėles nukreipti į tą kulną.

Didieji žmonijos laisvės idealai liko užmiršti akademijų auditorijose ir diplomatų bei ministerių kabinetuose. Bet už juos nenustojo kovojęs eilinis žmogus. Lenkijos eilinis Gdanskio plieno fabriko darbininkas įstojo į kovą prieš visą raudonąją imperiją. Jis priminė Lenkijai amžinuosius laisvės idealus. Gen. Jaruzelskis sukišo į kalėjimus ir tūkstančius savo tautiečių. Tačiau rusiški tankai, kalėjimai ir gerai ginkluota policija nedrįso paliesti to mažo ūgio, bet nepalaužiamos dvasios fabriko darbininko Lech Walesa.

Lyg tyčia, vos pasibaigus Garbačiovo pasikalbėjimui su NBC korespondentu T. Brokow, L. Walesa pasirodė tose pačiose TV marškose. Stebėjome jį. Šiek tiek senstelėjęs, gerokai pavargusio veido. Jis užgyrė lenkų tautos atsparumą ir nepalaužiamą valią. Ragino tęsti ir toliau kovą. Tačiau jo visas pasirodymas nuskambėjo liūdnomis gaidomis. Jis prisipažino, kad jau jis jaučiasi visai pavargęs. Jo ir jo bendrų fronto kovotojų pastangų niekas iš išorinio pasaulio neparėmė. Nei jis, nei jo kovai pašaukta lenkų tauta lauktos pagalbos nesusilaukė. Liūdnai jis prisipažino, kad jo dienos jau eina prie pabaigos, o tuo pačiu jau užsidaro šio tragiško vaidinimo paskutinis veiksmas.

Ir taip greitai numirs dar viena laisvės kova. Ir ji pasibaigs pralaimėjimu, kad tie, kurie iškilmingai Atlanto vandenynė pasirašė didingą istorinį dokumentą, numarino to dokumento idealus.

Isteigta 1896

TĖVYNĖS MYLĖTOJŲ
DRAUGIJOS KAMPELIS

T
M
D

TĖVYNĖS MYLĖTOJŲ DRAUGIJOS ADRESAS:
Post Office Box 241, Addison, IL. 60101

Iždo globėjai:
dr. Milda Budrienė,
Elena Lazauskienė

TMD nario mokestis:
\$ 2.00 metams

TMD spaudos organas:
Sandara.

CENTRO VALDYBA:

pirm. Gertruda Dargis
2040 Springhill Road
Pittsburgh, Pa. 15243

Sekr. GROŽVYDAS LAZAUSKAS
208 West Natoma Ave.
Addison, IL. 60101

Ižd. Aleksandras Chaplikas
788 East Broadway
So. Boston, Mass. 02127

Vicepirmininkai:
dr. Alg. Budreckis,
Povilas Dargis,
dr. Vyta. Dargis,
Alena Devenienė - Grigaitienė
Jonas Stundžia

Dr. Vincas Kudirka

K' A L B A

I TREMTINIUS

IŠEIVIUS

"Kiekvienas iš mūsų turi žinoti, kur Lietuvis verkia, o kur džiaugias, kur vargsta, o kur turtoose, kur apleistas ir nuskriaustas, o kur liuosas ir laimingas, idant mastytume, katrą brolių reikia gelbėti, o nuo katro prašyti pagalbos; turime žinoti jausmus, mislis ir darbus visų Lietuvių, idant aišku būtų, ant ko galima yra remtis, norint apginti tėvynę ir suteikti jai laimę".

—○□○—

NEAPVILKIME

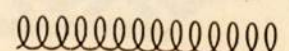
LIETUVOS ŽMONIŲ

Kai mes šiemet iškilmingai minėsime Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo 68-tąją sukaktį, kai gausiai rinksimės į sales ir galingai giedosime "Lietuva, Tėvyne mūsų" atmintime, kad Lietuvoje už himną lauktų kalėjimas, kad mūsų tėvų žemėje šeimininkauja ir gyventojus koloniališkai išnaudoja svetimieji okupantai.

Sujunkime vieningai visas jėgas Lietuvos laisvinimo darbui. Tam jau virš keturias dešimtis metų sėkmingai vadovauja Amerikos Lietuvių Taryba, apjungusi mūsų patriotines, politines, visuomenines, pašalpinines organizacijas. Paremkime tas pastangas darbu ir auksa, siųsdami ją Amerikos Lietuvių Tarybai, 2606 W. 63rd. Street, Chicago, Illinois, 60629.

Kuo ilgiau tęsis vergija Lietuvoje, tuo stipresnės tebūnie mūsų pastangos, kad lietuviai, nusikratę kolonialinio jungo, greičiau pradėtų laisve džiaugtis.

Povilas P. Dargis,
Sandaros Centro
Valdybos Pirmininkas

KELK, TĖVAI!

Kelk, tėvai!
Kritai į dobilus raudonus.
Tavo žandai išblyško.
Pervėrė tave kulka,
Paleista iš miško.

Sugniaužei saują žemės,
Lyg tu išplėsti jos neduotum.
Tau neįsakė, - pats norėjai
Savų laukų vaduoti.

Kelk, tėvai!
Vėl kraštas ruošiasi
Pakvipt lelijom.
Sugrįžk! Nes
Grįžo tie, kuriuos tada išvijom.

Apžėlusi vieta dirvonuos,
Nes svetimas pasidarei
Naujiems praeiviams.
Bet aš žinau, kad
Tu tenai esi,
Kape
Nežinomo kareivio.

Eugenijus Korženiauskas

* * *

Žarsčiau smiltis,
Sijojau žvyrių, -
Keliauti, radęs,
Takais didvyrių.

Tačiau ne pėdsakius,
Teko suprasti, -
Tai, ko jie siekė,
Man reikia rasti.

Eugenijus Korženiauskas

* * *

TMD LEIDŽIA KNYGAS APIE DR. VINČĄ KUDIRKĄ

TMD tikslas šiais metais išleisti Algirdo Budreckio paruoštas spaudai dvi knygas: lietuvių kalba - "Dr. Vincas Kudirkos mintys" ir anglų kalba - "The Mind of dr. Vincas Kudirka".

DR. KAZYS ĖRINGIS

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS 70-ČIUIKOVA BE ATVANGOS LIETUVOS
SUVERENUMUI ATKURTI

Lietuvių socialinės srovės poetas Julius Janonis, pasirašinėjęs slapyvardžiu Vaidilos Ainis, Lietuvos valstybinio prisikėlimo išvakarėse taip posmavo:

Minėkit ne pragaištį, mirtį, kapus,
Bet kovą, vien kovą be galo.
Geresnio paminklo didvyriams nebus
Kaip vykdymas jų idealo.

O aukščiausias idealas Lietuvos žmonių tada buvo, kaip ir dabar, laisvė ir valstybinė nepriklausomybė. Tikslas buvo grindžiamas 19-ojo amžiaus Lietuvių atgimimo sąjūdžio užmoju išsivaduoti iš carinės Rusijos jungo ir nuo bet kokių Lietuvos-Lenkijos unijinių saitų ir rėmėsi Jungtinių Amerikos Valstybių prezidento Wilsono paskelbta Tautų apsisprendimo teise bei Rusijos revoliucijos rengėjų pažadais tautų apsisprendimo klausimu. Mūsų socialinės srovės poetas Julius Janonis Rusijos revoliucijos siautulyje patyręs neįsivaizduojamai žiaurios savinaikos pasekmes ir laimėjusių revoliucionierių apgaulingumą — 1917 metų pavasarį nutraukė savo gyvastį.

Vokiečių okupuotoje Lietuvoje per 3-4 karo metus užaugo nepatekusi į Rusijos armiją laisva nuo rusų jungo ir bizūnais vokiečių plakama jaunoji karta, kuri su pasigėrėtina energija ir pasišventimu gynė ir kūrė Nepriklausomą Lietuvą. Gavus, dėka didelių pastangų, vokiečių okupacinės valdžios leidimą, 1917 metų rudenį vadovaujantieji veikėjai Vilniuje sukvietė Lietuvių konferenciją, kuri iš priklausančių įvairiomis politinėms srovėms asmenų išrinko Lietuvos Tarybą. Jos veiklos kelias buvo labai pavojingas. Lietuvos Taryba 1918 metų vasario 16 dieną paskelbė atkurianti nepriklausomą Lietuvos valstybę. Pralaiminti karą Vokietija, ne iš meilės Lietuvai, 1918 m. vasario 23 d. pirmoji paskelbė Lietuvos valstybės atkūrimo deklaraciją, tačiau tik lapkričio 11 d. leido sudaryti pirmąją Lietuvos vyriausybę po to, kai kapituliavo Vakarų fronte ir jų okupacija Rytuose ėmė irti. Lapkričio 23 d. buvo įkurta Lietuvos savanorių kariuomenė ir netrukus prasidėjo nepriklausomybės kovos, atnešusios mūsų tautai laisvę.

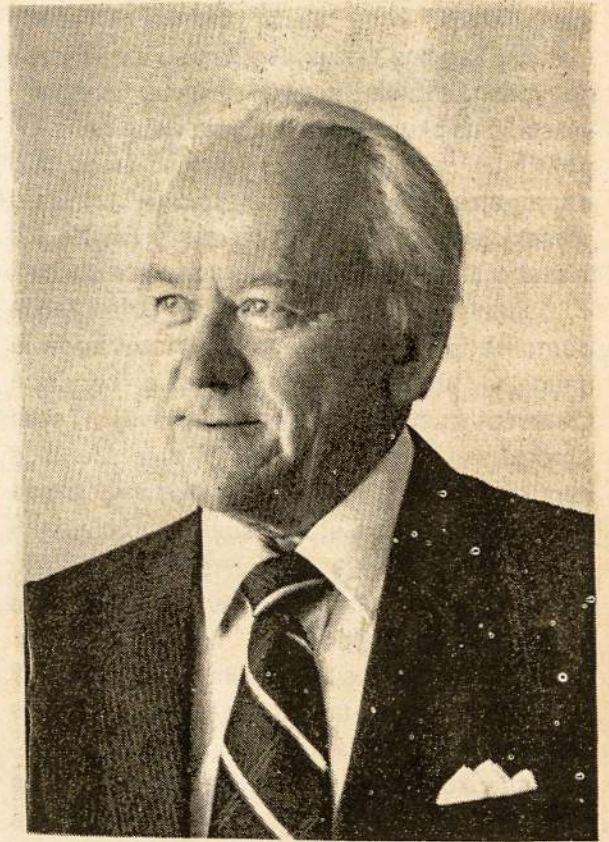
Lietuvos nepriklausomybės paskelbimas ir planai sukurti demokratiniiais pagrindais susitvarkiusią visuomenę pažadino Lietuvos gyventojų sluoksniuose didžiulį kovų už laisvę ir nepriklausomybę ryžtą ir neišsenkamą kūrybinę energiją. Pakilusi valstybiniam gyvenimui Lietuva buvo karų nusiaubtas kraštas, be to, neturinti gamtos turtų šalis. Pagrindinis Lietuvos turtas buvo žemė ir žmogaus darbas. Paskelbtuose pradiniuose laikiniuose konstituciniuose dėsniuose ir Lietuvos laikinojoje konstitucijoje buvo sakoma, kad pagrindinis Lietuvos turtas yra darbas ir todėl bus siekiama pagerinti dirbančiųjų

sąlygas. Buvo pabrėžiama, kad žemė bus dalinama tiems, kurie ją dirba ir jos neturi. Taip ir buvo padaryta.

Jaunoji karta turi žinoti ir mokėti kitiems paaiškinti, kad nepriklausoma Lietuva buvo šalis, kurioje žmonės, nepriklausomai nuo tautybės ir socialinės padėties naudojosi ir džiaugėsi lygiomis teisėmis, ir policinė grėsmė, išskyrus mažą žiūpsnelį valstybės duobkasių, niekam negrėsė. Nepriklausomoje Lietuvoje, kaip niekur kitur kaimyniniuose kraštuose, tautinės mažumos, remiamos valstybės išdo, turėjo visas sąlygas ugdyti savo kalbą ir globoti kultūros vertybes.

Nepriklausomos Lietuvos atsiekimai po keturiasdešimties spaudos draudimo metų ir karo nuniokojimų visose gyvenimo srityse buvo pasigėrėtina dideli ir kūrybinio masto. Per trumpą laiką Lietuva sukūrė korporacinį ūkį, kurį kaimyniniai kraštai vertino ir pavydėjo. Deja, Sovietų Sąjunga, okupavusi Lietuvą, visus šio krašto žmonių atsiekimus sunaikino. Jeigu Lietuva būtų buvusi 70 metų nepriklausoma, tai jos atsiekimai gyvybiniuose tautiškumo, valstybingumo, dvasinių vertybių ir ekonomikos srityse, būtų nepalyginamai palankesni Lietuvos žmonėms, negu po trumpo 22 nepriklausomybės metų tarpsnio. Ieškant pasaulyje Lietuvai, galėjusiai atžymėti savo 70-tąją nepriklausomybės sukaktį, pažangos atitikmenų, juos galima rasti Danijoje, Suomijoje, Kanadoje.

Kad išėivijoje politinė veikla turi pirmąją reikšmę, patvirtina ir viešumą pasiekiantieji žiaurūs faktai iš pavergtos tėvynės. Atmintinas, pavyzdžiui, prieš aštuonerius metus suimtas ir nuteistas šešeriems metams griežto režimo lagerio bei penkeriems metams tremties žurnalistas rašytojas Gintautas Lešmantas. Jis buvo apkaltintas už veiklą, siekiančią išeiti Lietuvai iš Sovietų Sąjungos prievartinės sudėties. G. Lešmanto atvejis yra visiškai naujas į viešumą iškilęs reiškinys ir Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos puslapiuose, ir okupuotos Lietuvos teismų praktikoje, nes buvo teisiamas komunistų partijos narys už siekius atkurti Lietuvos suverenumą. Įsidėmėtina, kad G. Lešmantas kurį laiką dirbo vilniškės „Komjaunimo tiesos“ laikraščio redakcijoje ideologinės paskirties skyriaus vadovu pareigose ir buvo tos redakcijos Sovietų Sąjungos komunistų partijos biuro sekretorius. Tai turėjusio pasitikėjimą žmogaus labai atsakingos pareigos. Nežiūrint to, už teisėtą konstitucinę veiklą jis buvo pašalintas iš partijos ir nuteistas vien už tai, kad savo kūrybingiausiuose metuose Maskvos primetuose vergovės labirintuose siekė Lietuvai valstybinio suverenumo.

Dr. Kazys Ėringis,
neseniai pasitraukęs
iš Lietuvos.

Amerikos Lietuvių Taryba nuo pat pirmųjų savo veiklos atnaujinimo žingsnių iškėlė sau uždavinį visomis galiomis pasišvęsti kovingai veiklai, siekiant atkurti Lietuvos valstybinį suverenumą ir visose srityse ginti sovietų sutryptas Lietuvos teises. Priimdamas pirmąją Amerikos Lietuvių Tarybos veikėjų delegaciją JAV prezidentas Franklin D. Rooseveltas 1940 m. spalio 15 d. nedviprasmiškai ir lietuviams neužmirštinai paryškino, kad „Lietuva nepriklausomybės neprarado — Lietuvos nepriklausomybė tik laikinai pertraukta. Ateis laikas ir Lietuva vėl bus laisva“. Amerikos Lietuvių Taryba su dideliu atsakomybės jausmu ir ryžtu pasišventė Lietuvos suverenumo atkūrimo bylai ir užsitęsios okupacijos akivaizdoje atliko daugybę didelių ir mažų svarbių darbų savo kovų pergalės idealui priartinti. Didžiausio mastelio darbais laikytina, kad JAV paskelbė nepripažįstančios Lietuvos prievartinio ir apgaulingo įjungimo į Sovietų Sąjungą ir šio nusistatymo JAV nepakeičiami laikosi visą laiką, kad 1953 m. buvo sudarytas JAV Atstovų Rūmų Komitetas (Committee to Investigate Communist Aggression), vadovaujamas kongr. Kersteno, kuris ištyręs nustatė, kad Lietuvos, Latvijos ir Estijos okupacija buvo įvykdyta prievarta, laužant tarptautines sutartis ir tarptautinės teisės nuostatus. Komitetas poliko neįkainuojamos vertės suverenumo atkūrimo reikalams dokumentaciją. Amerikos Lietuvių Tarybos įnašas JAV vyriausybinių įstaigų veikimo Lietuvos, Latvijos, ir Estijos laisvės bylos reikaluose, Helsinkio Susitarimų pildymo tikrinimo konferencijose, Europos Parlamente ir kitur yra esminis.

Vadovaudamasi savo įstatais Amerikos Lietuvių Taryba, šalia kitų svarbių tikslų, rūpinasi skleisti informaciją apie Lietuvą ir lietuvių ir ginti juos nuo okupanto, kooperuoti su Lietuvos

Respublikos įstaigomis ir Lietuvos piliečių susibūrimais, kurių tikslai atitinka Amerikos Lietuvių Tarybos tikslus. Ryšium su tuo, Taryba su ypatingu atsidėjimu ir dėmesiu žvelgia į vykstančius okupuotoje Lietuvoje visuomeninius politinius poslinkius, į naujo pobūdžio demonstracijas, į nesibaigiantį žmonių persekiojimą už jų teisėtą reikalą. Į Tarybą yra laisvai įsijungę keturiolika tiek ankstyvesniųjų, tiek ir naujųjų sąjūdžių, kurie Taryboje veikia demokratiniais pagrindais, atstovaudami daugeliui tūkstančių pasišventusių bendram Lietuvos laisvinimo darbui lietuvių. Todėl Amerikos Lietuvių Taryba 70-tųjų Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo metinių proga sveikina kiekvieną Lietuvos suverenumui atkurti pastangų saviraišką ir šio siekio sąjūdžių užuomazgą engiamųjų tėvynėje, kokios ideologinės pakraipos tos naujos pajėgos bebūtų. Kartu, Taryba laiko galimu ir būtinu ieškoti abipusiai priimtinos tarpusavio supratimo bazės bendram aukščiausiam tikslui pasiekti.

Amerikos Lietuvių Taryba nusipelno didelės ir nuolatinės paramos. Viena iš esminių formų yra parama lėšomis, nes Taryba gyvuoja tik išėvių ir jų organizacijų aukomis. Tad tėvynės nelaimėje lietuvių sąmoningumas kiekvieną įpareigoja sąžinės ir galimybių plotmėje aukomis paremti Tarybą. Taryba taip pat reikalinga nuolatinės paramos intelektualiniu ir organizaciniu darbu, kultūrine-reprezentacine globa ir kt., ko neužmirština ir prašoma Lietuvos 70-ties metų Nepriklausomybės paskelbimo sukakties proga, Lietuvos žmonių 48-taisiais vergovės metais.

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA

307 West 30th Street
New York, N. Y. 10001

SLA

SUSIVIENIJIMO LIETUVIŲ AMERIKOJE "TAUTINĖ FONDACIJA"

Paul P. Dargis,
SLA Prezidentas

Susivienijimas Lietuvių Amerikoje šalia savo tiesioginės paskirties – ap rūpinti naudinga ir gera apdrauda, lygiagrečiai rūpinasi visuomeniniais reikalais, remdamas lietuviškus darbus ir veiklą, kartu prie viso to prisidedamas savo lėšomis. Bet žymesniems lietuvių darbams paremti, organizacija telkia lėšas į atskirą fondą, kuris pagal organizacijos nuostatus yra vadinamas "SLA TAUTINĖ FONDACIJA".

Tikslesniam fondo ir jo paskirties pažinimui, šį kartą noriu plačiau štai ką pasakyti.

"Tautinė Fondacija" nėra koks nors naujas sumanymas ar šių dienų veiklos padarinys. Ji buvo sumanyta daug anksčiau ir įsteigta prieš 40 metų. Jos pagrindiniai nuostatai yra įrašyti į

SLA veikiančią konstituciją, patvirtintą valstijų valdžios...

Fondacijos tikslas – palaikyti ir plėsti SLA labdaros ir švietimo veiklą, kitaip sakant, ji turi plačius tautinius ir kultūrinius uždavinius, kurie besireiškia mūsų visuomenėje arba naujai gali iškilti švietimo, kultūros ir labdaros didelė darbų eilė. Jie gali būti paremti, jei tos paramos reikalingas darbas derinsis su lietuvių tautiniais interesais ir neprieštaraus SLA siekiams...

Gali kilti klausimas – kas ir kaip administruoja Tautinę Fondaciją?

Nuostatai administravimą yra pavėdę Fondacijos Globėjams, kuriais yra visi 7 SLA Pildomosios Tarybos nariai. Globėjų uždavinys yra atlikti remiamų darbų finansavimą ir rūpintis lėšų telkimu. Todėl globėjai turi pilną teisę priimti lėšas iš bet kurių šaltinių, vertybės ir kitokį turtą, nuosavybes ir palikimus. Jie gali turimą turtą investuoti ir užtikrinti Fondacijai pastovias pajamas, taip pat jie gali pajamas pagal aukotojų nurodymus ir pageidavimus, jei tas tik sutampa su Fondacijos tikslais.

Iš to, kas jau pasakyta, galima susidaryti vaizdą, kas yra Fondacijos lėšų šaltiniais... Jų pagrindiniu reikia laikyti aukas, toliau dovanas, palikimus, įskaitant ir nejudomąjį turtą...

SLA nariai Fondacijos reikalams jokiais mokesčiais nėra apdėti. Malonu pažymėti, jog praėjusiais metais SLA minėjo savo 100 metų sukaktį, šis svarbus įvykis organizaciniame gyvenime buvo lyg kokių paraginimų pastūmėti ir pagyventi FONDACIJOS veikimą.

Praėjusiam SLA Seime, kuris įvyko Chicagoje, Fondacija susilaukė stambos paramos iš kuopų ir atskirų aukotojų. Reikia pažymėti, jog praeitais ir šiais metais Fondacija finansiniai sustiprėjo gaudama gana stambias aukas...

Kaip jau anksčiau minėjau, Tautinė Fondacija yra įsteigta 1946-tais metais ir per 40 metų laikotarpį ji nei su vienu Fondu neturėjo jokio susikirtimo. Tad nėra niekam pagrindo nerimauti, kad SLA FONDACIJA galėtų būti kokių tai kliuvinių vėliau atsiradusiems ar dar būsimiems fondams. Pažiūrėkime tik į kitų tautybių visuomenės darbus, visur aptiksime po keletą fondų, taigi ir mūsų tarpe gali veikti keli vienas kitam nekliudydami.

Man atrodo, kad kelių fondų buvimas dar yra tuo naudingas, jog aukotojai, ypač kada jis nori įteikti ar palikti stambesnę sumą, lengviau apsispręsti, jei jis turi didesnį pasirinkimą per kurį fondą paremti lietuviškus darbus.

Pagaliau, keli fondai galės patenkinti daugiau reikalų ir tuo pačiu geriau padėti lietuvių, ko mes visi siekiame ir norime.

Redaguoja Vaclovas Prūsas

SOCIALINIAIS REIKALAIS

Klausimas: Pasakykit, kur ir kam rašyti, kad gaučiau brošiūrų nemokamai apie dietą ir sveiką širdį?

Atsakymas: Prašoma brošiūra yra "Planning a Diet for Healthy Heart" gaunama nemokamai The Food & Drugs Administration HFI - 46,5600 Fisher Lane, Rockville, MD 20857. Joje paaiškinama apie įvairių riebalų kategorijas, cholesterolio kiekį, riebalus maiste ir kt. Be to, nemokamai gaunama brošiūra "Promote Good Health in Elderly", parašius atvir-laiškį - To Expand Association PFP, 7923 Eastern Avenue, Suite 400, Silver Spring, MD 20910.

Klausimas: Mano sesuo reikalinga pagalbos, todėl aš kreipiausi į Illinois Public Aid departamentą. Daugelį sąskaitų departamentas sumokėjo, bet \$150 nemoka. Ką aš turiu daryti dabar.

Atsakymas: Mes manome, kad apmokės, nes Dep-to atstovai pasakė, kad neturėjo visų rekordų.

Klausimas: Pasakykit, kas yra Medicare? Ar ji apmoka visas mano ligoninės sąskaitas.

Atsakymas: Medicare yra federalinė sveikatos apdrauda tiems žmonėms, kuriems sukako 65 metai amžiaus ar vyresniems. Ji dalinasi į dvi dalis: ligoninės apdraudą ir antroji - medicinos apdraudą. Pirmoji apmoka gulinčių ligoninėse ligonių išlaidas, seselių (skilled) slaugių ir antroji - ateinančių ligonių, Medicare visu 100% išlaidų neapmoka. (Smulkiau informacijas teikia Social Security Ofisas).

Klausimas: Aš pamečiau Medicare kortelę. Kaip ir kur galiu gauti naują?

Atsakymas: Kreiptis skubiai į artimiausią Social Security Ofisą naują kortelę gauti.

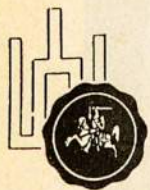
Atsakymus pateikė teisininkas
Pranas Šulas

GINKIME LIETUVIŲ TEISES!

Nepamirškite savo aukos
Lietuvių Teisėms Ginti Fondui

Prašome pasinaudoti šia atkarpa. Čekius rašyti "Lietuvių Teisėms Ginti Fondas" (arba "American Lithuanian Rights Fund, Inc.") ir siųsti adresu:

2711 West 71st Street, Chicago, Illinois 60629

Balzekas Museum of Lithuanian Culture

6500 South Pulaski Road

Chicago, IL 60629-5136 1-312-582-6500

PRANEŠIMAS SPAUDAI

1988 m., sausio 8 d.

ČIURLIONIO ANSAMBLIO ARCHYVAS JAU CHICAGOJE

Pirmą gruodžio mėn. savaitgalį Valentinas Ramonis, Balzeko Lietuvių Kultūros Muziejaus vykdomasis direktorius, susitiko Clevelande su Ona Mikulskiene ir Vladu Plečkaitiu ir muziejaus vardu perėmė Čiurlionio Ansamblio archyvo pirmąją dalį, kurią tą patį savaitgalį parsivežė su savimi atgal į Chicago.

Dėl ansamblio archyvo perkėlimo jau tartasi nuo pat pavasario ir tik reikėjo surasti visiems patogią datą kada ta medžiaga galėtų būti parvežta į muziejų. Pasitarimuose, kurie vyko Clevelande, o taip pat ir paštu bei telefonu, dalyvavo Vladas Plečkaitis, ansamblio vice-pirmininkas ir jo tarybos įgaliotas šiuo reikalu rūpintis; Ona Mikulskienė, amž. Alf. Mikulskio našlė, šio archyvo iniciatorė, rinkėja ir saugotoja; Stasys Balzekas, muziejaus įsteigėjas; Ona Požerniukaitė, muziejaus tarybos narė; Valentinas Ramonis ir kiti ansamblio bei muziejaus tarybų ir valdybų nariai.

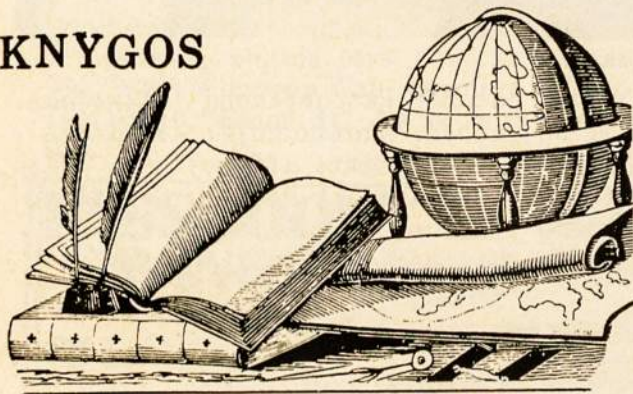
Buvo nutarta perleisti archyvą Balzeko Lietuvių Kultūros Muziejui ir jį perkelti į Chicago. Šiuo metu Clevelande yra ruošiamas Alf. Mikulskio monografija ir dalis nuotraukų bei iškarpų dar yra reikalingos šiam projektui. Už tad antra archyvo dalis, susidedanti iš milžiniškų nuotraukų bei iškarpų albumų, dar pasiliko Clevelande. Ponia Mikulskienė ir ponas Plečkaitis pažadėjo šią medžiagą už 2-3 mėnesių perleisti muziejui.

Archyvo pirmos dalies perleidimas ir parvežimas vyko labai sklandžiai. Ponia Mikulskienė buvo viską labai kruopščiai ir tvarkingai surašiusi, sunumeravusi ir supakavusi. O ponas Plečkaitis padėjo viską sukrauti į sunkvežimiuką. Iš viso buvo 18 įvairio dydžio dėžių ir pakietų.

Daugumą šios archyvo dalies medžiagą sudaro ansamblio plakatai, kurių yra labai daug, apimant laikotarpį nuo 1945 m. iki pat šių dienų; koncertų programų albumai; plaketės, trofėjai; lėkštės su įrašais; Alf. Mikulskio tautiniai rūbai, austi Anastazijos Tamošaitienės; kanklės; skudučiai; ilgos triubos ir t.t.

Archyvo sukatalogavimas, sutvarkymas, išstatymas ir išlaikymas pareikalaus nemažai lėšų, kurių muziejus nedaug turi. Visi susipratę lietuviai, kurie myli savo kultūrą, liaudies muziką, dainas, yra raginami prisidėti prie šio archyvo išlaikymo. Iš savo pusės ansamblio taryba pažadėjo kas metą surengti koncertą Clevelande ar Chicagoje, kur pelnas būtų skiriamas ansamblio archyvo išlaikymo išlaidų sumažinimui. Jau prieš kiek laiko buvęs muziejuje kalbama apie įsteigimą muzikos skyriaus, kuriame būtų pagerbti mūsų garsieji kompozitoriai, solistai, ansambliai, chorai, ir t.t., nes juos liečiančios medžiagos yra nemažai ir ta medžiaga vis gausėja. Čiurlionio Ansamblio archyvo perkėlimas į Chicago ne tik kad praturtins muziejų eksponatais, bet gal ir duos pradžią tam minėtam muzikos skyriui.

KNYGOS

VARDAN TIESOS - STRAIPSNIŲ IR DOKUMENTINĖS MEDŽIAGOS RINKINYS

1976 m. gruodžio 12 d., kaip skelbta dienraštyje "Drauge", turėjo būti rodomas okupuotoje Lietuvoje pagamintas filmas. Kaip Čikagos lietuvių patriotinių organizacijų pareiškime rašoma, paminti "savanoriškam" lietuvių įsijungimui į sovietinę Tarybų Sąjungą.

Filmas buvo pagamintas okupuotoje Lietuvoje sukakus 35-kiems metams nuo Nepriklausomos Lietuvos likvidacijos, kai maskviškių "ponų" pasiūstos bolševikinės ordos įsiveržė į tuomet nepriklausomai alsuojančią Lietuvą. Filmą gaminantieji paklusniai pildydami Maskvos "ponų" reikalavimus bei jų įsakymus, negi galėjo priešingai pasielgti? Jie vergiškai tame filme šlovino okupantą už suteiktą jiems "malonę" ir niekino į vargą patekusius savo brolius ir seses lietuvius, menkindami Nepriklausomos Lietuvos laisvės dienas!...

Tokiai padėčiai esant, kai okupuotoje Lietuvoje pagamintas lietuvių ir Lietuvą niekinantis filmas ruošiasi rodyti lietuviškos visuomenės aukomis pastatytame Jaunimo Centre, negi galima buvo tylėti ir nieko nesakyti?... Juk Čikagoje gyvenanti lietuviškoji išeivių bei tremtinių dauguma, dar gerai prisimindama okupanto vykdomas žudynes okupuotoje Lietuvoje, trėmimus kietai užkaltuose gyvuliniuose vagonuose ir dabartines tėvų, motinų, brolių ir seserų panieką bei nežmonišką kančias Sibiro kacetuose ir psichiatrinėse, negi galėjo susilaikyti nepareiškusi protestą vienu ar kitu būdu tuomet buvusiam

Jaunimo Centro administratoriui jėzuitui Algimantui Keziui ir jezuitų provinciolui kun. L. Zarembai?...

Ir štai, tų visų įvykių pasekmėje, 1987 m. viešumoje pasirodė 142 puslapių dydžio gražiai kietais viršeliais ir aukso raidėmis pasipuošusi knyga "VARDAN TIESOS". Knygą spaudai paruošė tiesos ieškantis komitetas, susidedęs iš J. Bagdžiaus, Pr. Buivyčio, L. Dubauskienės, J. Kreivėno, K. Povilaičio, S. Smilgio, St. Grigaravičiaus, R. Runimo ir leidinio redaktoriaus J. Tijūno. Kaip matyti, kol buvo surinkta medžiaga, kol ji buvo paruošta spaudai, kai kurie komiteto nariai jau "spėjo" išvykti į amžinojo poilsio vietą. Pr. Buivytis, J. Kreivėnas, R. Runimas ir St. Grigaravičius.

Knyga "Vardan Tiesos" turi istorinę vertę, nes ji įamžina vieną mūsų tremtyje pasireiškusių veiklos dalių. Leidinyje paskelbta beveik visi būdingesni spaudoje pasirodę straipsniai, pasikalbėjimai su kun. A. Keziu ir su kun. L. Zaremba, ir keletas nuotraukų, parodančių kaip iš tikrųjų buvo.

1987 m. gruodžio 13 d. knyga "Vardan Tiesos", Čikagoje buvo pristatyta Tautiniuose Namuose visuomenei. Gražų įvadinį žodį tarė Aldona Brusokienė, knygos turinį plačiai paaiškino Ant. Pleškys, o paskutinį žodį tarė L. Dubauskienė, J. Bagdžius ir leidinio redaktorius J. Tijūnas.

Knygą atspaudė VI. Vijeikio spaustuvėje. Parduodama po 6 dolerius. Gaudama kreipiantis į knygai leisti komiteto narius.

V. Prūsas

Sofijos Palionienės nuopelnai

Sofija Palionienė dirba kaip kvalifikuota slaugė Fairfax Health Care Center, 3601 So. Harlem Ave., Berwyn, IL. Ji pati sako, kad jai tas darbas patinka, nes esanti daugelio ligų kamuota, todėl ir pasirinko tą darbą, kad galėtų sergantiems padėti. Ji visada šypsosi ir su meile sergantiems patarnauja.

Tos Health Care Center įstaigos Activity Director Linda ir vyriausia administratorė Frances Schweig pareiškė jai, kad šiais metais bus ruošiamas visų tautybių Kalėdų eglutė. Taigi, jos paprašė S. Palionienę, kad ji lietuviškais ornamentais papuoštų eglutę. Tą prašymą ji ir išpildė.

Lietuviška Kalėdų eglutė pastatyta pirmame aukšte. Po eglutės buvo padėta lietuviška lėlė, 200 "Lithuania" knygų, kurias išleido Amerikos Lietuvių Taryba (Lithuanian American Council), Chicago, IL, 1976 m. parašyta dr. Juozo Prunskio.

Lankytojai ir ligoniniai stebėjosi, kad iš plastikinių šiaudukų galima padaryti tokius gražius papuošalus - ornamentus. Vyr. administratorė ir direktorė nusifotografavo prie eglutės ir žadėjo parodyti savo vyrui ir anūkams gražų ornamentą, kurį gavo iš Sofijos.

Sekretorė Margaret (Prunskutė) Kapsa pamačiusi eglutę tarė: "Didžiulios esanti lietuvaite". Ji taip pat nusifotografavo prie eglutės.

Kai kurie lankytojai prašė šiaudukų parduoti, bet to ji negalėjo padaryti, nes ne visi jos buvo.

Fairfax Health Care Center dirba šie lietuviai gydytojai: dr. Slepikienė, kurios vyras yra dr. V. Slepikas, dr. F. Kaunas, dr. P. Kisieliū, dr. Palucis ir dr. Bloom. Visi daktarai kalba lietuviškai. Jie džiaugėsi ir didžiavosi papuošta lietuviška eglute.

Sofija Palionienė pagarsino Lietuvos vardą tarp kitataučių. Daugelis kitataučių jos klausinėjo, kas yra ta Lietuva ir kur ji randasi. Ji visiems aiškino apie Lietuvos praeitį ir dabartį. Išdalino tuos du šimtus "Lithuania" knygų kitataučiams.

Netikėtai pateko man amerikoniškas laikraštis, kuriame rašoma apie tą eglutę, todėl nuvažiavau pasitikrinti. Ten sutikau S. Palionienę ir ji man viską papasakojo. Atsakiau jai: "Garbė Tau, Sofija, už garsinimą Lietuvos Amerikos visuomenėje."

L. Dubauskienė

CHICAGOJ

IR APYLINKĖSE

RUOŠIAMAS AMERIKOS LIETUVIŲ GYDYTOJŲ VARDYNAS

Ruošiamas Amerikos Lietuvių Gydytojų Vardynas, kuris apims 100 metų laikotarpį (1884-1984). Trūksta žinių apie tuos gydytojus, kurie baigė mokslus Amerikoje.

Reikalingos šios žinios: Pavardė ir vardas, gimimo data ir vieta, Medicinos mokykla, baigimo metai, pareigos Lietuvoje (kurie baigė VDU), praktikos teisės Amerikoje, valstybė ir metai. Specialybė – pasirinktoji ir American Board. Darbas ir laipsnis Amerikos Universitete. Dabartinis adresas. Pageidautina ir fotografija.

Žinias siųsti: Lithuanian American Medical Directory c/o Dr. M. Budrys, P.O. BOX 8432, Longboat Key, FL 34228.

Komisijos pranešimas

DIAL 911 IN CHICAGO FOR EMERGENCY POLICE, FIRE AND AMBULANCE

BALTIC BAKERY

4627 South Hermitage Ave.
Chicago, IL.
Tel. LA 3-1510

2616 West 69th Street
Chicago, IL.
Tel. 737-6784

ROBERT J. ZAPOLIS

Attorney at Law

12413 SOUTH HARLEM AVENUE
PALOS HEIGHTS, ILLINOIS 60463
PHONE: (312) 361-4200

LIETUVIŲ RESTORANAS
CHICAGOS MIESTO
CENTRE

KAZ'S

RESTAURANT and BAR

1154 South Michigan
Chicago, Illinois 60605
#312/663-9318

Peter K. Duda
General Manager

Kongresmano HENRY J. HYDE pagerbimas, kurį suruošė Respublikonų Illinojaus tautybių Taryba, 1987 m. gruodžio 19 d. Chicagoje. Nuotraukoje: iš kairės – sen. Judy Baar Topinka, kongr. Henry J. Hyde įteikiamas atžymėjimas, Resp. Illinojaus Tautybių Tarybos pirm. Anatolijus Milūnas, ir Richard Guenther, pravedęs programą. Pagerbime dalyvavo daug lietuvių, ALTO atstovavo Alto pirm. G.J. Lazauskas ir ALTO vicepirm. pulk. Kazimieras Oksas.
(Nuotr. Vytenio Milūno)

Phone: (312) 778-2100

CICERO PADANGĖJE

Kaip ir kasmet, Cicero lietuviai iškilmingai paminės Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo sukaktį.

Šeštadienį – vasario 6 d. 12 val. dienos jūrų šauliai prie Cicero miesto valdybos iškels Lietuvos tautinę vėliavą.

Kalbės Cicero miesto valdybos ir Šv. Antano parapijos atstovai. Iškilmes praves inž. Stasys Dubauskas Cicero Alto sk. vicepirmininkas.

Vasario 7 d. 10 val. 30. min. – iškilmingos pamaldos už žuvusius ir nukankintus mūsų tautiečius, kovojant už Lietuvos laisvę. Pamaldas atnašaus ir pamokslą pasakys jūrų šaulys kun. B. Rutkauskas. Mišių auką neš kpt. A. Juškevičius ir jūrų šaulė Dubauskienė.

Tuoju po pamaldų įvyks minėjimas parapijos salėje, kurį praves Alto Cicero sk. valdybos pirm. kpt. A. Juškevičius. Vėliavoms vadovaus Cicero jūrų šaulių vicepirm. A. Ašoklis. Invokaciją sukalbės kun. B. Rutkauskas.

Aštuonias dainas padainuos muziko Juozo Sodaičio paruoštas moterų šaulių dainos vienetas.

Kalbės VLIKO valdybos vicepirmininkas ir daugelio organizacijų aktyvus veikėjas Vytautas Jokubaitis iš Klevelando. Cicero miesto proklamaciją perskaitys inž. S. Dubauskas, o rezoliuciją valdžios pareigūnams – V. Motušis. Po minėjimo – laisvi pašnekesiai ir kavutė.

Šiomet sueina 70 metų nuo Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo. Cicero ir apylinkių lietuviai ALTO yra maloniai kviečiami šiose iškilmėse dalyvauti.

P A T R I A

Gifts • Electronics • Service

2646 W. 71st Street
Chicago, Illinois 60629

ANATOLIJUS SLUTAS

NORMAN BURSTEIN

MANUFACTURER OF FINE FURS

TELEPHONES

OFC. 263-5826

RES. 677-8489

BY APPOINTMENT

679 NORTH MICHIGAN AVENUE
2ND FLOOR (ENTRANCE FROM HURON ST.)
CHICAGO, ILLINOIS 60611

BRIDGEPORT DELICATESSEN

3263 So. Halsted St., Chicagoje
Savininkas – Antanas Grigėnas

ŠVIEŽI, GERI PRODUKTAI
IR NEBRANGŪS
Viskas pagal jūsų lietuvišką skonį.

Geriausią jaunimui dovana

Neseniai spaudoje pasirodžiusi teisininko a.a. Algirdo Leono parašyta istorinė apysaka "GIEDRĖ" gerai tinka kaip prasminga dovana mūsų vyresniojo amžiaus jaunimui.

Knyga yra 166 pusl., kietais viršeliais, kaina \$ 6.00 (šeši) doleriai su persiuntimu. Galima gauti pas G. LEO-NIENĘ, Sunset Hill Rd., Bradford, NH 03221 taip pat ir "Lithuanian Catholic Press Publishers of Draugas", Čikagoje.

SOL. ALGIRDAS BRAZIS ir Lietuvos Vyčių pastiprintas choras, palydint simfoniniam orkestrui, įgiedo juostelę Sibiro tremtinių giesmę "Suledėjusiomis lūpomis".

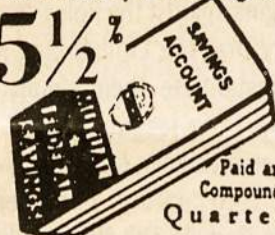
Juostelėje telpa ir "Septyni Kristaus žodžiai" lietuvių kalba su solistais Algirdu Braziu, Praurime Ragiene ir Rimu Strimaičiu.

Juostelę platina Mrs. Ann Marie Kasel, 73362 Winthrop Way, Downers Grove, IL 60516. Kaina \$11.00 su persiuntimu.

PASSBOOK SAVINGS...

the best way to save regularly!

5 1/2 %

Paid and
Compounded
Quarterly

see us for HOME financing.

AT OUR LOW RATES

WITH REPAYMENT
TO FIT YOUR INCOME

Mutual Federal Savings and Loan

2212 WEST CERMAK ROAD
CHICAGO, ILL. 60608

Hours: Mon. Tues. Fri. 9-4
Thur. 9-8, Sat. 9-1

PETER KAZANAUSKAS, Pres. Tel. 847 - 7747

SERVING CHICAGO AND SUBURBS SINCE 1905

VASARIO 16 MINĖJIMAS

Laisvė yra viena pačių brangiausių dovanų, kuria dangaus ir žemės Kūrėjas apdovanojo žmones. Dėl laisvės galima ir reikia aukoti savo gyvybę. Tai šventi ir prasmingi žodžiai, kurie kiekvieno lietuvių patrioto širdyje kelia norą ir troškimą dėl laisvės siekių negailėti savo geriausių pajėgų.

Todėl minėdami savo tautos nepriklausomybės atkūrimo šventę turime ryžtingai atlikti savo šventą pareigą: pinigine auka, konkrečiu darbu ir dvasios pasišventimu siekti pilnutinio lietuvių tautos idealo - Laisvės ir Nepriklausomybės.

Chicagos Lietuvių Taryba maloniai kviečia visas lietuvių organizacijas gausiai dalyvauti **Vasario 16-sios minėjime 1988 m. vasario 14 d. 2 val. p.p. Maria High School auditorijoje.**

Aukas organizacijos ir paskiri asmenys prašome įteikti minėjime arba siųsti Chicagos Lietuvių Tarybos išd. Oskaras Kremeris, 2606 W. 63rd St., Chicago, IL 60629

Matilda Marcinkus, Pirmininkė

Dear Fellow Lithuanians,

Freedom is the highest esteemed gift bestowed upon mankind by the Almighty Creator. So, to obtain it one must often sacrifice his personal life and goals. This is the sacred oath imbedded in every patriotic Lithuanian heart yearning for freedom regardless the cost.

Therefore in commemoration of Lithuania's Independence day, we should willingly endeavor to do our duty, whether it be financial personal involvement, or strictly by love and devotion to the country of our forefathers whose freedom and ideals we are forever seeking.

The Lithuanian Council of Chicago formally invites all Lithuanian organizations and individuals to participate in the commemoration of our Independence Day on **February 14, 1988 at 2 P.M. in the Maria High School Auditorium.**

Please submit all donations, whether from organizations or individuals to the Lithuanian Council of Chicago c/o Oskaras Kremeris, 2606 W. 63rd St. Chicago, IL 60629

Matilda Marcinkus, President

AL BARTKUS (OWNER) PLAZA PUB

2539 W. 69th St.

Member Sandara Lodge " 77

~~~~~  
CICERO PADANGĖJE  
~~~~~

Cicero jūrų šaulių kuopa "Klaipėda" kitais metais minės savo gyvavimo 25 metų sukaktį. Šiai sukakčiai paminėti bus išleista knygutė, kurią redaguoja žurnalistas Vaclovas Prūsas, o bus spausdinama Vlado Vijeikio spaustuvėje.

Daugelis buvusių kuopos šaulių yra išsikėlę gyventi kitur. Būtų gerai gauti jų prisiminimus su nuotraukėle. Apie mirusius kuopos šaulius prašoma, kad parašytų jų artimieji ir pridėtų jų fotografiją.

Priimami sveikinimai ir skelbimai. Puslapio kaina - \$ 100,-, Pusė puslapio - \$ 50,- ir ketvirtadalis pusl. \$25,-.

Visais šio leidinio reikalais kreiptis į kuopos pirmininką Juozą Mikulį: 10321 Kipling Str., Westchester, IL 60153.

Čikagos ir apylinkių liaudininkų - varpininkų metinis narių susirinkimas įvyks š.m. balandžio 10 d. 10 val. ryto ALTO patalpose.

S. Paulauskas

Apdraudų Agentūra

Tel.: 778-2233

Bell Realty & Bace Ins. Agency

Juozas Bacevičius
VALANDOS

Kasdien 9 - 8 val. vakaro
Sėkmadieniais uždaryta

6529 So. Kedzie Ave.

- Chicago, Ill. 60629

ŠIMAITIS REALTY

INSURANCE • INCOME TAX • NOTARY PUBLIC

2951 W. 63rd Street

Office - 436-7878

Res. 839 - 5568

CHICAGO, Illinois 60629

VLADAS ŠIMAITIS, J. D.
Registered Broker

ENGLISH section

EDITOR
Dr. Antanas Adomėnas

The United States does not recognize the
incorporation of Estonia, Latvia and Lithuania
into the Soviet Union

An Introduction to the History of Lithuania

Algirdas M. Budreckis

43. *The Land Reform of 1557*

The estates of the grand duke had always provided the Lithuanian rulers with revenue. Sigismund I, attempting to improve agricultural productivity on these lands and improve his income, issued the instructions of 1514 and 1529 concerning their administration. His son, Sigismund Augustus succeeded in introducing a revolutionary change in the husbandry of these grand ducal properties.

In 1557, Sigismund Augustus ordered the grand ducal lands to be surveyed. Furthermore, the magnates and boyars were required to prove the validity of their titles by documentary evidence, and consent to transactions which permitted the grand ducal territories to be united into large tracts with clearly defined boundaries. As a substitute for tithes, landless Church organizations were endowed with a grant of two *valakai*. A *valakas* or hide varied from forty to fifty-nine acres, depending on the quality of the soil. Estates were formed out of these grand ducal possessions, manor-houses established where necessary, and a *valakas* or hide of the surrounding vicinity, divided into three fields, was assigned to peasant families. The latter, in turn, were settled in villages, taxed a definite sum of money for the use of the land allotted to them, and obligated to render services for the benefit of the manor.

When timber, tar, caulking and other products became exportable to England via Gdańsk, Königsberg and Danzig in the middle 16th century, Sigismund Augustus also concerned himself with the implementation of a reform in the administration of the Grand Duchy's forests. They too were measured and then assigned to the care of special wardens.

This land reform under the auspices of the ruler was first carried out in the western areas of Lithuania, and later in the eastern areas. Its guidelines were quickly adopted by the boyars for privately owned estates.

44. *Polonization of the Lithuanian Gentry*

The introduction of Polish influences in Lithuania began with the coronation of Jogaila as king of Poland and the introduction of Christianity into Lithuania through Poland. The polonizing movement at first affected the higher social strata. It gained momentum, not so much from the absorption by the Lithuanians of a western culture coming from Poland as the main source, but rather through the establishment of personal ties between the two neighboring aristocracies, and more so, from the subsequent unnecessary wide use of the Polish language, in preference to the Lithuanian, in churches, schools and influential circles.

When Jogaila formally accepted Christianity, Lithuania had no native clergy. A few German Franciscan monks lived in Vilnius and Naugardukas, where they had been first settled by Gediminas, and at Drohyczin and Lyda, where they had established themselves in later years (1350-1366). Some of these Franciscans may have learned the Lithuanian language and may have converted some natives. But their influence and numbers were insignificant, since, generally, the missionaries could not speak Lithuanian. As a result, three of the first four bishops of Vilnius were Poles. And even in the diocese of Samogitia, some 42 years after its establishment, a Pole, Bishop Bartholomew, presided (1459-69). The Polish clergy continued to represent the majority of the Vilnius Capitula, even at the end of the 15th century.

Having gained this advantage at the very beginning of the Polish-Lithuanian relations, the Polish clergy made no effort to surrender it.

The Polish influence existed not only in the Church, but also spread into the political and cultural fields. After all, the first schools were either cathedral schools or schools run by monks, like the Benedictines. The teachers for the most part were clergymen, the majority of whom were unfamiliar with the Lithuanian language, and even centuries later, never showed any interest in learning the vernacular of the people they sought to christianize. Furthermore, Lithuania had no higher institutions and very few other schools. Its educated men and its prominent officials studied at the University of Cracow. And although this university in that period was an international organization where Latin prevailed, it existed on Polish soil and in a

Polish milieu, which molded a Polish culture.

The clergy was a privileged class in itself, having received rights at the time of the establishment of the Catholic Church in Lithuania in 1387. Its more eminent members were actively involved in the political life of the Grand Duchy. They acted as secretaries, while bishops were automatically enrolled in the Council of Lords. And from the 15th century, only members of the gentry were eligible for higher Church positions, all others being admitted only to curacies. Church properties were exempt from taxation, except in the case of particular assessments in the time of war. But even this duty was looked upon by the clergy as a form of "voluntary contribution" rather than as a patriotic duty. And it was inevitable that such an influential group of men, educated for the most part in Poland and better versed in Polish than in Lithuanian, would influence the leaders of the nation.

Although the magnates and the gentry of Lithuania had for more than a century indicated their unwillingness to merge with Poland into one political entity, nonetheless during that same period they unconsciously adopted Polish culture. Since the exaggerated notions of honor and liberty seemed to stem from Poland, they gradually accepted the Polish language as a medium of social intercourse, and adopted Polish customs as a sign of social prestige. The peasants, since they were restricted by their subjugation to the boyars, were influenced by the example of their masters and by the clergy of their churches.

Despite the polonization in the religious, social, political and even cultural fields, the nobility defended the dignity of their Lithuanian origins against the Poles. In the 15th century they developed and publicized a theory that the Lithuanians had originated from the Romans. They attempted to substantiate their claims by emphasizing various similarities in the Lithuanian and Latin languages, and by proposing names of various fictitious or legendary Lithuanian rulers, beginning with Publius Libonus (Palemonas), a refugee Roman. In the 16th century, a number of polemical works appeared, sponsored in the main by Radvila the Black, which campaigned for the rejection of the proposed Polish-Lithuanian union.

45. *The Diet of Warsaw*

As we have seen, during the Lithuanian war with Moscow, the Kingdom of Poland showed complete apathy to its partner, the Grand Duchy of Lithuania, in its death struggle with Muscovy. At the same time, the gentry offered half-hearted support to Sigismund Augustus. Thus, while the war was in progress, the king invited a Lithuanian delegation to attend the Polish Diet in Warsaw in 1563 to discuss the demands of the Poles that the price of military cooperation was the union of Lithuania and Poland.

It is to Lithuania's discredit that the union was favored by the Lithuanian petty gentry, a numerous class of petty nobles, in opposition to the magnates. Heated conferences on this question took place from November 21, 1563 to February 22, 1564.

When the news of the Lithuanian victory over the Muscovites at Ula reached the Diet of Warsaw, the Lithuanian delegates became almost irreconcilable, to the proposals of the Poles. They consented only to a personal union under one ruler, who was to be elected on the Lithuanian-Polish frontier by two numerically equal bodies of electors representing the respective states, and absolutely refused to abandon the separate Lithuanian Diets.

Still waging the war against Moscow, the landed gentry at a confederation in Vitebsk demanded union with Poland as the solution to the difficult situation. It was a simple and craven solution to a difficult situation. The request of the Vitebsk confederation reached the Diet of Warsaw and seriously weakened the position of Lithuanian magnates, under the leadership of Nicholas Radvila the Black. As a result, the patriotic magnates were compelled under such serious pressure to make many concessions and arrange for a plan of union. The patriotic party agreed to abolish the separate installation of the grand duke at Vilnius, and combine the ceremony with the coronation at Cracow. They also agreed to adopt common coinage and permit Poles to acquire estates in Lithuania. The magnates refused to consent to the creation of a common Diet for Lithuania and Poland. The final settlement was postponed for a future conference.

FEBRUARY 16, 1918

Dr. Konnie J. Savickus

Lithuania's Independence Day

This is the 70 th year of Lithuania's Independence Day. It is celebrated wherever free Lithuanians live - in the United States, Europe, So. America and Australia. On July 20th, 1920 Russia signed a treaty with Lithuania declaring... "Russia without any reservation whatsoever renounces all sovereignty rights concerning the Lithuanian nation and Lithuanian territory". Twenty years later on June 15th, 1940, in spite of that treaty Russian Communists pounced on Lithuania and crushed its people and government. Today an enslaved Lithuanian nation is prohibited from celebrating its freedom and independence.

A brief history of Lithuania.. it's a small country of 3 and a half million people and it is situated on the Baltic Sea, directly across from Sweden. They are descended from Indo-Europeans and settled there in 3000 B.C. Their language is neither Slavic nor Germanic, it is the oldest living language, akin to Sanskrit. Lithuania's first Christian King was Mindaugas (1251 A.D.) His army stopped the Mongols and Tartars in their drive to conquer Western Europe. Under Vytautas The Great in 1430, Lithuania was the second largest nation in Europe. In 1569 a union of tension with Poland followed, and it lasted for 200 years.

In 1795 Lithuania was subjugated by Russia and for 123 years endured the grim life of a conquered country, with religious restraints and loss of freedom. On Feb. 16th, 1918 the Lithuanian National Council in Vilnius, proclaimed the country's Independence to the World. On Sept. 1, 1921 it was admitted as a free state to membership in the League of Nations... thus securing a recognized Independence.

When the Communist Russians invaded Lithuania in 1940, Lithuanian leaders in government, education and religion, were rounded up and driven to Siberia in boxcars to labor and die there. Very few survived this Holocaust of 300,000 Lithuanian patriots. Their cries for help - like those of the Jews in Nazi Germany, went unheeded by the World. A few survivors have been released from Siberia, the Auschwitz of the Communists. Other prisoners, there since 1940 continue to suffer and pray to God and you to help them. Their only crime was love for freedom.

Lithuania and other satellite countries lost their freedom to the Communists who are an organized group of six million selected members. They control the lives of 270 million Soviet people by instilling Fear, Anxiety, and Frustration in them. Together with their hated KGB enforcers their rule continues. This control is an exact copy of the 35 million German people being ruled by 5 million Nazis and SS Storm Troops as enforcers, in 1938. Unlike the Nazis who used force to conquer nations, the Communists resort to using agents to create havoc or unrest in a country, then force a communistic government on those unsuspecting people... Cuba, Nicaragua, Afghanistan and the Phillipines are examples of this activity and subterfuge. Their aim is to conquer the World, and one by one the countries fall... it happened to Hungary, Czechoslovakia, and Poland too.

From experience we know that Communism is synonymous with loss of freedom. Are you doing anything to protect your freedom, or your country's freedom? We urge you to wake up and help your legislators and organizations like the American Lithuanian Council who are fighting for the freedom of captive nations and people. Give them your financial and moral support, it's your fight too.

Freedom of speech or of the press does not exist in Communist Russia. Anyone in Lithuania caught with a pamphlet in his possession which states dissatisfaction with the Communist government is subject to arrest; his apartment will be searched by the KGB and he will be fined or imprisoned. If anyone makes a public statement of dissatisfaction of the government, the same procedure follows. Religious functions too are restricted or repressed, and many churches have been closed or confiscated. A Priest can be fined or imprisoned if he leads a group of his parishioners from the Church to the cemetery to remember the dead. Even the Pope was denied a visit to Lithuania to celebrate the 600 th Anniversary of Lithuania accepting Christianity. The importance of being free was summed up by the American patriot Patrick Henry years ago: When his freedom was being threatened, he declared - "Give Me Liberty, or Give Me Death!" Repeat that to yourself, for a man without freedom for himself and his country, is a slave. The World got rid of Nazism, let's eliminate Communism, for good government with freedom.

Dr. K.J.Savickus

Cicero, IL. Teis. dr. Konstantinas Savickus (dešinėje) kalbasi su ark. Paul Marcinkum, atvykusiu iš Vatikano į Cicero šv. Antano parapijos 75 metų minėjimą 1986 m.

Ark. P. Marcinkus yra kilęs iš Cicero, kur iš šios parapijos virš 20 tų kunigais, kur ilgą laiką klebonavo prel. Ignas Albavičius, daug prisidėjęs prie lietuvybės išlaikymo.

Teis. dr. K. Savickus yra žinomas Amerikoje ir buvo pagarsėjęs Nepr. Lietuvoje. 1935 -36 m. gyveno Nepr. Lietuvoje ir buvo Kauno Kultūros Rūmų sporto instruktorius, 1938m. parengė Lietuvos krepšinio komandą, kuri laimėjo Europos krepšinio pirmenybes.

Čikagoje jis buvo žurnalo "Vytis" redaktorius, dirbo teisinėje srityje. Taip pat jis yra Sandaros skaitytojas ir rėmėjas.

Ark. P. Marcinkus ir dr. K.J. Savickus

*Searching for names of
LITHUANIANS
who arrived in America
before World War I*

Balzekas Museum of Lithuanian Culture
Genealogy Department
6500 South Pulaski Road
Chicago, IL 60629

LITHUANIAN FOLK MELODIES FOR YOUNG PIANISTS AND SINGERS

A selection of Lithuanian Folk Melodies has been compiled and arranged by composer Giedra Gudauskas. There are 14 songs in Lithuanian and English, with English adaptation by Vita Kevalaitis.

Some arrangements are in low keys, so that even less vocally gifted children can sing the tunes.

Chord notations are included for accompaniment by various instruments.

The book is a perfect gift for every child of Lithuanian descent or mixed parentage.

Available at "Lithuanian Days" 4364 Sunset Blvd., Los Angeles, Ca. 90029. (\$5 plus postage).

BOSTON

70TH ANNIVERSARY OF LITHUANIAN INDEPENDENCE DAY
IN MASSACHUSETTS

At precisely 1:30 p.m. on Friday, January 15, a Lithuanian delegation of eight was admitted into the Blue State Room of the Governor of the Commonwealth of Massachusetts. The occasion of the visit was to witness the signing of the proclamation designating February 16, 1988 as the 70th Anniversary of Lithuanian Independence Day. Headed by State Representative William J. Glodis (D. of Worcester), the Lithuanian delegation consisted of Tracy McCluskey, representing Worcester; Albert Jaritis, President of the New England District of the Knights of Lithuania; Alexander J. Chaplikas, honorary president of the South Boston Lithuanian Citizens Association; Martin Dapkus, Ramove Lithuanian Veterans Association; Gintaras Čepas, chairman of the Lithuanian American Council Boston Chapter. The other delegates also represented the Lithuanian American Council : Algirdas Budreckis, Antanas Januška, and Reda Veitas.

The delegation was received by acting governor Evelyn Murphy, who read the proclamation into a tape recorder, signed the document and posed for several photographs with the Lithuanian delegation.

State Representative William Glodis is sponsoring a resolution in the Massachusetts House of Representatives which would express the Legislature's stand on Lithuanian Independence.

On Tuesday, February 16, at 10:30 a.m. all Lithuanian Americans are invited to attend a 70th Anniversary Observance in the Hall of Nurses, Second Floor of the Massachusetts State House, Boston. Organizations are urged to bring their banners. Proclamations were be read and spokesmen for the several Lithuanian communities will adress timely remarks. Weather permitting, this observance will be followed by a flag-raising ceremony at 11 a.m. in front of the State House, at which time the Lithuanian tricolor will be unfurled for the entire day.

A similar ceremony will take place at Boston City Hall Plaza at twelve noon. Mayor Ray Flynn or his representative will speak, followed by members of the City Council. All Lithuanian Americans are urged to attend this anniversary ceremony. New leaflets on the Lithuanian situation will be distributed in English.

The main observance of the 70th anniversary will take place on Sunday, February 21. At 10:15 a High Mass will be celebrated at St. Peter's Lithuanian R.C. Church. All organizations are urged to bring their flags and banners. A brunch will follow in the Church hall. At two p.m. the observance will commence in the third floor auditorium of the So. Boston Lithuanian Citizens Association building , on West Broadway in South Boston.

AMB

ERIKA MURCH
(Left)

JILL PAUGYS
(Right)

ADDISON, IL

Christmas project for 5th graders in Addison Trail school was "Countries" - "Christmas around Army Trail". This project was initiated by the teachers Mrs. Walker and Ms. Mangano

Two Lithuanian descent girls (3 rd generation) Erika Murch and Jill Paugys gathered information on Christmas in Lithuania. We are proud to present their work to our readers.

LITHUANIA - LINKSMŲ KALĖDŲ !

By Erika Murch & Jill Paugys

Lithuania is located in Europe by the Baltic Sea. The neighbors of Lithuania are: Latvia, Poland and Soviet Russia.

Christmas is not a holiday anymore, because Lithuania is occupied by Soviet Russia. However, when children get home from school and parents get home from work they have a private celebration.

Lithuanians are mostly Catholic. On Christmas Day, they go to an early Mass to celebrate the birth of Jesus Christ.

On Christmas Eve - the supper is called "KŪČIOS". There must be twelve different kinds of food without meat. The Lithuanians also share a kind of bread called "PLOTKELE".

In Lithuania Christmas is for children. Adults rarely exchange gifts. The children get cookies, candy and sometimes toys.

About Lithuania see bottom right:
map, article and flag.

NE VISI

LYGŪS ...

VISUOMENĖS

TRIBŪNA

Nors oficialiai skelbiama, kad komunistinėje sistemoje visi piliečiai yra lygūs, bet praktika parodė, kad kai kurie yra lygesni už tuos, kurie yra lygūs. Šią nelygaus lygumo praktiką pradėjo pirmasis Sovietų Rusijos diktatorius Leninas, 1917 m. išleisdamas dekretą, kad specialistai turi gauti geresnes gyvenimo sąlygas už paprastus darbininkus. Po revoliucijos, Maskvoje prasidėjus badui, Leninas vėl išleido potvarkį, kad mokslininkai ir partijos pareigūnai turi gauti geresnius butus ir didesnes maisto normas.

Šitas lygesnių tarp visai lygių skaičius labai padidėjo Stalino diktatūros laikais, kada išaugo biurokratų kadrai ir slaptosios policijos galia. Biurokratai Sovietų Rusijoje yra vadinami bendru nomenklatūros vardu, kurių padėtis yra panaši į Australijos valstybės tarnautojus - Public Servants.

Stalino ir Brežnevo laikais sovietų piliečiams, einant pagal jų rangą, buvo keturių rūšių krautuvės. Paprastam darbininkui buvo "Uvermag" krautuvės su didele iškaba, tuščiomis lentynomis, nemandagiais patarnautojais ir ilgomis pirkėjų eilėmis. Partijos vadovams ir Raudonosios Armijos karininkams yra jų "Koperatyvai". Čia lauke nėra iškabos ir lentynos turi šiek tiek prekių. Partijos vadams, žymesniesiems rašytojams, artistams, generolams ir ministerijų aukštesniems tarnautojams yra uždarnos krautuvės. Jokios iškabos nėra. Prie durų stovi du milicininkai, kurie tikrina įeinančiųjų leidimus. Čia yra didžiausias prekių ir maisto produktų pasirinkimas. Panašiai kaip ir "Dolerinėse" krautuvėse turistams. Ministeriams ir Politbiuro nariams yra dar geresnės krautuvės. Pirkėjai, kaip taisyklė, į tas krautuves neina, bet jų pirkinius paima jų šoferiai.

Prie Stalino žymesnieji partijos vadai ir nomenklatūros biurokratai pradėjo prie Volgos statyti vasarnamius ir beveik kiekvienas sovietinio elito žmogus turėjo kur nors už miesto savo "Dachą". Prie Vilniaus ir Kauno jau ir Lietuvos "gaspadoriai" buvo pradėję statyti savo vasarnamius. Dabartiniu metu Lietuvoje vasarnamius statosi tik rusai, visokie vice-ministeriai ir vice-direktoriai, nes prie lietuvių kabinasi reikalaujami parodyti iš kur gavai tiek pinigų ir statybinės medžiagos. Iš rusų kolonistų to nereikalaujama.

Po Antrojo Pasaulinio karo iš užimtų kraštų išplėtais turtais praturtėjęs sovietų elitas panoro užtikrinti gerą ateitį ir savo vaikams. Norėdami, kad jų vaikams nereikėtų maišytis su nelygiais lygiaisiais, ėmė kurti vokiečių junkerių pavyzdžiu uždaras mokyklas, vadinamas pagal sovietinę terminologiją "Spets Shkola". Vardas atrodo paimtas ne iš rusų, bet iš Idish kalbos.

Šių specialių mokyklų Sov. Rusijoje yra 110. Iš jų 90 buvo Maskvoje. Jas lankydavo tik pačių "lygiausių" sovietinių piliečių vaikai, kad tėvui išėjus į pensiją arba išvažiavus į Sibirą, galėtų perimti jo vietą. Vaikus į tas mokyklas atveždavo "ponų" šoferiai. Mokyklos turėjo šildomus baseinus ir suomiškas pirtis. Vaikai čia buvo ruošiami aukštomis tarnyboms, todėl buvo padidintas svetimų kalbų mokymas. Labai didelis procentas ten buvo ne rusų tautybės mokinių. Rusų kilmės vaikai dažniausiai mokyklos nebaigdavo, nes "neišlaikydavo" įvairių egzaminų.

Tokių mokyklų buvimas nepatiko Gorbačiovui, nes ten mokėsi vaikai atrinkti ne pagal gabumus, bet pagal tėvų tarnybinių rangų. Nedrįsdamas tiesiog užkabinti širšių lizdą, jis į talką pasikvietė Pravdos ir kitų laikraščių žurnalistus, kurie ir pradėjo spaudos akciją prieš tas Spets Shkolas.

Gorbačiovas, užsipuldamas sovietinio elito privilegijas, labai daug rizikuoja. Jeigu jis pralaimėtų, žlugtų visos jo reformos ir jis galėtų prarasti savo galvą, kaip ją prarado komisaras Berija. Prisimename, kada Kruščiovas pajudino sovietinio elito bonzas, jis greit išlėkė iš sosto. Atrodo, kad Gorbačiovas daro truputį gudriau. Jis nepuola pats, bet į priekį paleidžia viešąją opinią, spaudą ir televiziją.

Prieš pradėdant bet kokią reformą, spaudoje pasipila pasipiktinusių skaitytojų laišakai, reikalaujant pašalinti įvairias bonzų arba elito privilegijas arba, kaip dabar, specialias mokyklas. Spausdinama ne tik pavienių skaitytojų laišakai, bet ir kolektyvų bei darboviečių protesto mitingų nutarimai.

Sovietų piliečiai, net ir aukšto rango, yra labai jautrūs spaudos kritikai, nes dar gerai prisimena iš Stalino laikų, kada po spaudoje kaltinimų akcijos visada prasidėdavo "valymai" ir transportai į Sibiro tundras "žiemos sportui". Visai Gorbačiovo reformų akcijai vadovauja jo draugas Boris Yeltsin, labai pasižymėjęs kovoje prieš korupciją.

Pavergtoje Lietuvoje Gorbačiovo reformos didelio atgarsio neturės, nes lietuviai yra darbštesni už rusų tautybės kolonistus ir visos privilegijos buvo taikomos tik rusams, bet ne lietuviams. Galbūt tik viena gerovė bus, kai sumažės girtuokliavimas, kuris veda prie ekonominio skurdo ir šeimų skrybų.

Albinas Pocius

* * *

EUROPOS SPAUDOJE

LENKŲ SOCIALDEMOKRATAMS
95 METAI

1987 m. lapkričio 21 -22 d. netoli Muencheno - Bernriede prie Starnbergo ežero, Starnbergo viešbutyje įvyko bendras PPS (Polska Partia Socjalistyczna) suvažiavimas 95-rių metų jubilėjaus proga. Lenkų PPS partija išėivijoje yra gausi, iš jų dalyvavo apie 120 narių.

Suvažiavimą atidarė dr. Lidia Ciolkoszowa, ilgametė veikėja ir pirmininkė, 65 metų amžiaus moteris, toli gražu ne senutė. Ji pasveikino dalyvius ir svečius ir gyvu žodžiu grįžo iki pat partijos įsteigimo pradžios. Nors komunistai iš socialistų pavogė jų žodžius - šūkius, socialistai išlaikė savo tradicijas, norus ir siekimus.

Po jos kalbėjo pirmininkas St. Wasik, J. J. Lipski, PPS veikėjas, vokiečių SPD atstovas tarė pasveikinimo žodį an-

glų kalba. Bavarijos SPD atstovas (slavistas) kalbėjo gražiai lenkų kalba.

Programa buvo labai didelė. LSDP atstovus, Kasparą ir Ireną Dikšaičius (jie atstovavo šiais metais Lietuvos Socialdemokratų Partijos Užsienio Delegatūrai ir Soc. Internacionalui Romoje) pasveikino ir pristatė kongreso dalyvius. Dalyvavo taip pat ir estų bei bulgarų soc. dem. atstovai.

(Nukelta į pusl. 14)

Buvo sveikinimų iš Anglijos, Belgijos, Lenkijos, Prancūzijos ir kitų kraštų – taip pat ir lietuvių soc. demokratų. Iškilmingoji kongreso dalis buvo užbaigta lenkų tautos himnu.

Po pertraukos sekė įdomus dr. L. Ciolkosza referatas apie PPS istoriją. Jame pateikė kol kas dar nežinomų ir niekur nespausdintų faktų ir apie J. Pilsudzkį: jau nuo 1892 m. įstojęs į lenkų socialistų partiją išbuvo joje iki 1916 m. Po išstojimo ryšių su ja dar nenutraukė. Jo valdymo metu parlamentui ir PPS teko daug kartų su juo susidurti. Jis bandęs, dalinai net su karininkų pagalba, savo norus parlamentui padiktuoti. Narutavičius, Daszynski ir kiti PPS nariai jam nuolat priešinosi, kas vyko ligi Pilsudzkio mirties 1936 m. Kai kas bandęs jo valdymo būdą fašistišku vadinti, tačiau tikrovėje jo valdymas nebuvo fašistiškas, bet autoritėtinis.

Dar buvo kalbama temomis: Situacija Lenkijoje, Tarptautiniai reikalai, Nepriklausomybės problemos emigracijoje.

Į naujai išrinktą dr. Lidia Ciolkosza vėl įėjo kaip pirmininkė. Išrinko 16 asmenų į Centro komitetą.

PPS išeivijoje turi apie 800 narių. Amžiaus vidurkis gana geras, matėsi nemažai inteligentijos, kongreso dalyviai sudarė dinamišką įspūdį.

Didžiausia PPS grupė yra Vakarų Vokietijoje. Išeivijos PPS savo laiku buvo suskilusi, tačiau šis jubiliejinis kongresas abi grupes visiškai suvienijo, kas be abejo, partijai išeis į gerą.

I. D.

PPS ATGIMIMAS TĖVYNĖJE

Kaip jau "Dziennik Polski" informavo, tėvynėje naujai atsistatė lenkų socialistų partija (PPS). Čia pateikiamas pilnas tekstas PPS politinės deklaracijos.

PPS POLITINĖ DEKLARACIJA

Prieš 95 metus susikūrė Lenkų socialistų partija, kuri organizavo lenkus, kad jie kovotų už visuomenės nepriklausomybę ir teisingumą. Okupacijos laikais ji aktyviai dalyvavo kovoje už nepriklausomą Lenkiją. Dėka šios partijos inspiracijos, dirbantieji pasiekė tarpkariniame 20 metų laikotarpyje pažangių socialinių įstatymų, partija taip pat, bendrai eidama su tautiniu judėjimu, priešinosi autoritėtinėms tendencijoms. Antrojo pasaulinio karo metu PPS stėjo prieš abu okupantus, kovodama už laisvę, lygybę ir nepriklausomybę.

Prieš keturiasdešimt metų komunistai sunaikino socialistinį judėjimą. Daugelis socialistų funkcionierių dingo lenkiškuose ir tarybiniuose kalėjimuose ir didelė jų dalis ten praleido ištisą eilę metų. PPS vistiek neprileido, kad ją ištrintų iš istorijos lapų ir visuomenės sąmonės. Jos istoriją, lenkų istoriją, vis dėlto rašė Boleslaw Limanowski ir Jozef Pilsudski, Edward Abramowski ir Feliks Perl, Ignacy Daszynski ir Mieczyslaw Niedziatkowski, Ste-

fan Okrzeja ir K. Puzak, K. Kell-es - Krauz, A. Prochnik, Zygmunt Zulawski ir daug kitų.

PPS ir užsienyje toliau tęsia socialistines tradicijas. Su jos veikla neatskiriamai surištos pavardės Tomasz Arciszewski, Adam Ciolkosz ir Zygmunt Zarembo.

Šiandien, Paryžiaus suvažiavimo metu, atstatome Lenkų socialistų partiją su visomis jos tradicijomis, kurias tęsiame toliau. Atstatome viešą ir legalią partiją, kuri telpa į konstitucijos rėmus. Jos teisės į legalią egzistenciją glūdi taip pat tarptautinių teisių normose, kurias ratifikavo Lenkų Liaudies Respublikos valdžia. Čia turime pripažinti, kad žodis "socializmas", kurį pasisavino komunistai, šiandien nėra populiarus lenkų visuomenėje. Su juo identifikuojama valdžia. Mūsų darbu, kova ir kūrybišku galvėjimu grąžinsim šiam žodžiui ir su juo susijusioms vertybėms jo tikrąją prasmę. Apie tas vertybes, apie žmogaus asmenišką savitumą, apie darbo orumą ir tautos nepriklausomybę jau buvo minima visuomenėje.

Jas minėjo taip pat ir lenkų darbininkai rugpiučio mėnesio audrose. Nuo rugpiučio iki gruodžio mėnesio dalyvavo jie laisvų nepriklausomų visuomenės jėgų veiksmuose ir išreiškė savo siekimus save valdančios respublikos programoje, kuri buvo sudaryta per pirmąjį krašto NSZZ "Solidarnosc" kongresą.

Už visuomenės laisvę, demokratiją ir teisingumą kovojo septintame ir aštuntame dešimtmetyje lenkai socialistai opozicijoje. Socialistinę lenkų partiją steigiamo tame momente, kada valdantieji deklaruoja savo norą naujai pertvarkyti krašto ūkį bei sistemą. Jų pateikta ekonominė programa, nors ir turinti visą eilę pasiūlymų, kuriuos anksčiau jau davė opozicija ir nepriklausomi mokslininkai, vis dėlto yra nepribrędusi. Ji pirmoje eilėje galėtų būti žalinga darbu ir daugumos dirbančiųjų interesams. Svarbiausia problema toje situacijoje yra, kad nepriklausomos visuomeninio judėjimo jėgos galėtų turėti įtakos į krašto politinį gyvenimą.

Mes galvojame, kad jau dabar įmanoma prieš valdžią praveisti realių politinių veiksmų. Mūsų programa bus atvira ir taip sukonstruota, kad ją būtų galima modifikuoti pagal laiko ir gyvenimo realybes. Mes nenorime jos pagrįsti kieta doktrina. Taip pat nenorime prisirišti prie kokios nors nustatytos filosofijos, nors ir neslepame, kad šiandien mums artimesnis katalikų Bažnyčios mokslas, visų pirma Jono Pauliaus II pamokymai, negu marksizmas. Užsiimti filosofija turėtų suinteresuoti individai ir tam išsispécializavusios institucijos, ne vien tik politinės partijos. Pripažįstame, kad religinis įsitikinimas yra kiekvieno žmogaus asmenišką reikalą ir PPS savo nariams nestato tuo atžvilgiu kokių nors apribojimų. Visų pirma stojame už solidarias pastangas laisvai susiorgani-

zavusių grupių, nors ir esame įsitikinę, kad didesnio potencialo individualių iniciatyvų eikvoti negalima.

PPS siekia bendradarbiavimo ir draugystės su visais pasaulio kraštais, visų pirma, nugalėjimo skirtumų ir nesantikų su mūsų kaimynais, pripažįstant kiekvienos tautos apsisprendimo teises. Trokštame veikti ta kryptimi, kad būtų garantuotos teisės laisvai vystytis tautiniai, kultūriniai ir religiniai visoms tautinėms mažumoms Lenkijoje. Deklaruojame troškimą bendradarbiauti su visomis demokratinėmis partijomis ir organizacijomis. Su viltimi žvelgiame į tautinio atgimimo judėjimą.

Neignoruojame tokių politinių realybių, kurias galime ir reikia iškeisti. PPS numato įtakoti Lenkijos valdžią kas link jos pareigų atlikimo. Tai bus vykdoma, skatinant ir išvystant demokratiškus pasikeitimus, organizuojant visuomeninę kontrolę valdžios veiksmams, paremiant atbundantį draugijų judėjimą ir ankštai su juo bendradarbiaujant.

Kovosime už žmogaus teisių respektavimą, jų tarpe ir už teisę gyventi nepriklausomame, laisvame krašte, už laisvę steigti draugijas ir už politinį pliuralizmą. Mes reikalaujame teisės gyventi švarioje, natūralioje aplinkumoje, teisės į kariuomeninės tarnybos pakaitalą, mirties bausmės panaikinimą. Mes kviečiame į PPS eiles visus tuos lenkus, kurie artimi kairiosios demokratijos idealams.

Tegyvuoją nepriklausoma ir demokratinė Lenkija!

Tegyvuoją Lenkų socialistinę partiją!

(Iš lenkų kalbos
vertė Irena Dikšaitienė.)

Varšuva, 1987.11.15.

ŽYDŲ ĮSTAIGA UŽTARIA B. GAJAUSKĄ IR V. PETKŲ

Čikagoje savo centrą turinti Sovietijoje esantiems žydams padėti įstaiga, kurios pavadinimas yra National Interreligious Task Force on Soviet Jewry, prieš šventes išleido biuletinį, raginantį siųsti sveikinimus Sovietijoje kalinamiems disidentams. Tarp kitų, čia įtrauktos pavardės Balio Gajausko ir Viktoro Petkaus. Tai nuopelnas toje įstaigoje dirbančios seselės Ann Gillen, kuri tiek prielanki lietuviams, kad ją vienu metu net specialiai pagerbė Lietuvos vyčių seimas.

VYČIŲ CHORO POKYLIS

Lietuvos Vyčių choras, išsilaikęs ilgiausiai, apimęs čia gimusius lietuvių ir naujuosius ateivius, darniai dirbančius kartu, puoselėjant lietuviškos dainos kultūrą, su ilgamečiu jo vadovu muziku Faustu Strolia ir gabia organizatore valdybos pirmininke Estella Rogers suruošė metinį pokylį 1988 m. sausio 16 d. 7 val. vakarą Šaulių salėje 2413 W 43 St.

Trumpą pokylio meninę programą atliko pats L. Vyčių choras.

Žvelgiant nuo saulėtos Floridos į šiaurę, net kūnas pagaugais nueina. Išties miestai užpustyti sniegynais, keliai neišvažiuojami, orausčiai uždaryti...

Tačiau ir mūsų saulėta padangė šiek tiek pajuto žiemos malonumus. Orai atvėso regimai. Miami paplūdimiuose kanadiečiai dar maudosi. Tačiau į šiaurę nuo Juno vanduo jau ir jiems per šaltas. O Floridos sostinės Tallahassee gatvėse aną dieną jau ir sniego pasirodė. Turbūt ir Sunny Hills mūsų tautiečiai turėjo progos šalų garbanas pamatyti.

Tad vienintelė pramoga šiuo metu ir beliko – valandomis mindžioti paplūdimių smėlį ir nusipirkus apsenusios duonos kepalėlį maitinti žiemos paukščius. O tų paukščių, paukštelių šiuo metu pas mus priskrido iš visų pasaulio šalių daugiau nei turistų. O jau jų spalvų ir kūno formų įvairumas... Jie godžiai gaudo iš žmogaus rankų kiekvieną trupinėlį kartais net ir ant galvos nutūpdami. Foto mėgėjams nepamainomi vaizdai.

Pereitų metų pabaigoje Floridos St. Petersburgo didmiestyje buvo suvažiavę JAV lietuvių bendruomenės XI-tosios tarybos nariai į trečiąją savo kadencijos sesiją.

Šioje sesijoje, be kitų reikalų, buvo nutarta skelbti naujus, atseit XII-tosios tarybos, rinkimus. Jie įvyks balandžio mėn. O šiomis dienomis jau gavome ir pranešimus bei rinkimų tvarkos gremėzdikas taisykles.

Jau taip esame pripratę, kad kiekvienos tarybos rinkimams pasibaigus, bendruomenės veikėjai nusiskundžia, kad vis rinkimuose dalyvauja mažesnis balsuotojų skaičius. Paskutiniuose rinkimuose dalyvavo 7000 balsuotojų, t.y. 12% mažiau negu ankstesniuose. Bent šiuo metu nėra pagrindo spėioti, kad šiuose rinkimuose lietuviškoji visuomenė parodys didesnę susidomėjimą. Kažkodėl kiekvieną kartą yra keičiama rinkimų tvarka ir tos tvarkos taisyklės. Ir šį kartą, pagaliau, tos taisyklės yra taip griozdiškai supainiotos, kad tikrai nebeaišku, kas rinkimuose gali dalyvauti, kas turi teisę balsuoti ir kas gali būti renkamas.

Rinkimams pasibaigus, tuojau bandoma ieškoti neskaitlingo balsuotojų dalyvavimo priežasčių. Paskutinį kartą Br. Nainys, kaip paprastai daugelis daro, bandė suversti bėdą mūsų visuomenės nerangumui. O be to dar skundėsi, kad "bal-

savimas paštu nebuvo reikiamai išvystytas"... stoka rinkimų garsinimo"... "vyr. rinkimų k-ją rinkimų garsinimu nesidomėjo. Šiuo darbu nesidomėjo nei JAV LB krašto valdyba". (Pas. Liet. 1985. nr. 6-7)

Tikėkime, kad šiais metais bent dalis šių kliūčių bus pašalinta ir ta "nerangioji" visuomenė sujudės. Tačiau nuo Atlanto žvelgiant, atrodo, kad tos lietuviškos visuomenės nerangumo priežastys yra daug gilesnės.

Savo laiku tarybos tuometinis pirmininkas dr. K. Ambrozaitis rašė: "JAV demokratiniai išrinkta taryba daro svarbius nutarimus ir turi visuomenės mandatą, gautą rinkimų metu". O LB įstatai sako: "Taryba yra pats vyriausias LB valdymo organas". Tačiau plačioji lietuvių ir tuo pačiu balsuotojų masė to šio organo svarbumo nejaučia ir kasdieniniame gyvenime nepastebi. Nei viena taryba iki šiol savo veikla jai patikėtų uždavinių nepateisino. O ypatingai tarybos impotencija išryškėjo paskutinėje sesijoje St. Petersburge. Šios sesijos pilną vaizdą aprašė Br. Nainys "Pasaulio Lietuvio" Nr. 12.

Tris dienas taryba posėdžiavo ir valandų valandas ginčijosi, kaip pavadinti tas mūsų "sumautas" įstaigas, tarybomis ar komisijomis? "Lyg nuo tų pavadinimų priklausytų arkivyskupijos gražinimas ar net pats Lietuvos išlaisvinimas!"

Vėliau jau visi sesijoje: "subangavome dē politikos". Ir atrodo, kad "mes dabar sergame kažin kokia politine karšlige ir kitų reikalų visiškai nebematome"... "politikavimui atiduota pirmenybė ir jai tenkančios gausios lėšos lietuvių išlaikymo darbą labai skriaudė". Tad visai teisingai Br. Nainys suabejoja: "Ar tikrai mes tebeiname tuo pačiu keliu, kuriuo pradėjome, išvedę LB į politinio darbo lauką?" Ir taip visi būsimi balsuotojai pilnai turėtų pritarti jo paraginimui: "Taip ir norisi pasiūlyti nuo politinės karštligės šiek tiek atšalti ir ramiai paieškoti geresnių išeikių".

Iš viso šioje sesijoje: "Buvo nei šiokių, nei tokių, bet buvo ir gerų nutarimų, bet kokia iš jų nauda, jeigu labai mažai jų tevykdoma". Bet, turbūt, ne tik Br. Nainiui, bet ir daugeliui sesijos dalyvių "tos sesijos, nors ir tebevykstančios ir tik kartą per metus, jau pasidarė tikras peilis". Tad tik V. Vebeliūno suorganizuota "už dyką" kelionė laivu į Golfo įlanką ir pasistiprinimas "minkštais ir šiek tiek kietesniais gėrimais" sugrąžino tarybos narius į "normalų gyvenimą".

Svarstant viską prie Atlanto, neatrodo, kad St. Petersburge posėdžiavo vyriausias valdomasis organas ir padarė itin svarbius nutarimus ir lemiamus sprendimus.

Tad ar tik ir nebus ši pati svarbiausia priežastis, kad lietuviškai visuomenei darosi visai nesvarbu, kurie kandidatai bus išrinkti į tarybą. Koks pagaliau skirtumas, kuris laimės rinkimus ir nuvažiuos į sesiją priimti nutarimų, kurių niekas nevykdo ir rinkimų keliu gaus mandatą Vebeliūno laive pasistip-

rinti "minkštais ar kietesniais" gėrimais.

Iki šiol svarbiausias tarybos uždavinys buvo išrinkti valdybos pirmininką. Tarybos net valdybos nesugebėjo išrinkti, o pavesdavo jas sudaryti išrinktam pirmininkui. Ir gyvenimiškai tuo ir užsibaigdavo to "svarbiausio valdomojo organo" veikla. Visus kitus darbus vykdė ir tvarko bei sprendimus daro valdyba. Tad gal tiksliau būtų, kad lietuviškoji visuomenė vietoje 60-ties asmenų tarybos tiesioginiu balsavimu išrinktų vieną organizacijos pirmininką. O jo ir jo sudarytos valdybos veiklą, reikalui esant, galėtų patikrinti bendruomenės apylinkių atstovų suvažiavimas.

Jonas Daugėla

St. PETERSBURG, FL.

Jonas Valauskas, ilgametis, įžymusis BALFO veteranas ir kitų organizacijų veikėjas, atsiuntė Sandarai čia apačioje dedamą meninę apybraižą – "Renka aukas į vargą patekusiems lietuviams sušelpiti".

BALFO RUDENS VAJUS
Renka aukas į vargą patekusiems lietuviams sušelpiti

B O S T O N

BOSTONO *Padangėje*

The Commonwealth of Massachusetts

By Her Excellency

EVELYN F. MURPHY

Acting Governor

A PROCLAMATION

1988

- WHEREAS: February 16, 1988 marks the seventieth anniversary of Lithuania's declaration reaffirming her position as an independent, democratic nation after more than a century of Russian domination; and
- WHEREAS: Again in 1940, Soviet troops reentered the country and started its suppression as a political entity; although the basic rights of freedom and justice have been circumscribed, depriving countless persons of their national independence, freedom of religion, speech and communication with the free world, Lithuania nevertheless nurtures an abiding hope for eventual liberation for her people from their suppression; and
- WHEREAS: In the early 1860's, there was a mass immigration of Lithuanians to the Commonwealth of Massachusetts; and
- WHEREAS: There are 150,000 people of Lithuanian descent living in the Commonwealth of Massachusetts today; and
- WHEREAS: The citizens of the Commonwealth are firmly committed to the principles of self-determination and personal liberty, and share the hope of more than one million Lithuanian Americans that liberation shall come to the Baltic States;

NOW, THEREFORE, I, EVELYN F. MURPHY, Acting Governor of the Commonwealth of Massachusetts, in accordance with Chapter 373 of the Acts of 1983, do hereby proclaim February 16th, 1988, as

LITHUANIAN INDEPENDENCE DAY

and urge the citizens of the Commonwealth to take cognizance of this event and to participate fittingly in its observance.

Given at the Executive Chamber in Boston, this fifteenth day of January, one thousand nine hundred and eighty-seven, and of the Independence of the United States of America, the two hundred and twelfth.

By Her Excellency the Acting Governor

Michael J. Conolly
MICHAEL JOSEPH CONOLLY
Secretary of the Commonwealth

GOD SAVE THE COMMONWEALTH OF MASSACHUSETTS

EVELYN F. MURPHY

LAWRENCE, MA

Vasario 16 minėjimas Lawrence Mass, įvyks sekmadienį, vasario 21 d. St. Pranciškaus parapijos salėje.

* * *

Jono Stundžios iniciatyva, bus su-ruošta lietuvių liaudies audinių ir me-žinių paroda š.m. vasario 1-11 d.d. Heritage State Park, Jackson ir Canal St., Lawrence, Mass. Priėmimas su vaišėmis įvyks šeštadienį vasario 6 d. Lankymosi valandos tarp 9 ir 5 kas-dien.

* * *

LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĖS PAS-
KELBIMO SUKAKTIES MINĖJIMAS

Vasario 16 d. 10 val. 30 min. Mas-sachusetts gubernatūros (State House) Hall of Nurses įvyks Lietuvos Nepriklau-somybės atstatymo 70 metų sukaktuvių iškilmės. Iškilmės vadovaus valstybės atstovas William Glodis.

Visi Massachusetts lietuvių organi-zacijų atstovai kviečiami dalyvauti.

Po to, 11 val. ryto bus iškelta Lie-tuvos trispalvė ties gubernatūra. Dvy-likta valandą Lietuvos vėliava bus iškel-ta Bostono rotušės aikštėje.

Kadangi šiais metais sueina 70 me-tų nuo Lietuvos Nepriklausomybės pas-kelbimo, visi kviečiami gausiai dalyvau-ti šiose reprezentacinėse iškilmėse.

Pagrindinis Vasario 16 d. minėji-mas įvyks sekmadienį, vasario 21 d. So. Bostono lietuvių piliečių draugijos pagrindinėje salėje. Programos pra-džia - 3 val. p.p.

* * *

10 D I E V O
I Š A K Y M Ų

(Pagal šv. Rašto interpretaciją)

*** Vytautas Cibas ***

LITHUANIAN MINISTRIES
P.O. Box 321Oak Lawn, Illinois 60454 Tęsinys 29
U.S.A.

Ši turėtų būti mums visiems Gera Naujiena. Visiems, kurie jaučiame šir-dyje neapykantą.

Dievas mums sako: "Atiduok man sa-vo gyvenimą toki, koks jis yra ir aš tau atiduosiu savo gyvybę. Atiduok man savo nuodėmes, tai tau atiduosiu savo Sūnų! Atiduok man savo neapykantą, tai atiduosiu savo meilę." Ko daugiau galė-tume prašyti? Prašykim amžino gyvenimo už gyvenimą, kuris pražuvęs. Jei neesa-te tikras, kad jūsų nuodėmės atleistos, tai žvelkite link Kalvarijos kryžiaus. Ten Gelbėtojas iš nuodėmių atliko visa, kas reikalinga, kad sutaukėtų jus su dangiškuoju Tėvu. Pasisavinkite nuošir-džiai šitos maldos žodžius, padaryda-mas juos savais ir kreipkitės į Vieš-patį Jėzų Kristų Jam sakydamas: "Vieš-patie Jėzau, dabar žinau, kad iš Ne-paprastos Meilės mirei vietoje manęs, kad palaisvintum mane nuo visų mano kalčių. Todėl, priimu Tavo man suteikt-ą visų nuodėmių atleidimą tikėjimu ir kviečiu ateiti Tave į mano širdį, kad pradėčiau naują gyvenimą su Tavim Amen". Dabar įtikėjote - patyrėte ne-paprastą Kristaus Meilę! Nuo šios mi-nutės pradėsite ir jūs mylėti Kristų - pradėsite vykdyti Jo Įsakymus. Nes Jis taip sako: "Jei mane mylite, jūs vykdysit mano Įsakymus" (Jono 14:15)